

FAMUR

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej FAMUR za rok 2016

Katowice, 2017-04-28

FAMUR

SPIS TREŚCI

DANE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO WG MSR/MSSF	6
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016 DO 31 GRUDNIA 2016	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016.....	8
DO 31 GRUDNIA 2016.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2015.....	9
DO 31 GRUDNIA 2015.....	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	10
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016.....	12
DO 31 GRUDNIA 2016.....	12
ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016	15
1. INFORMACJE OGÓLNE	15
2. STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	21
1) Podstawy konsolidacji.....	23
2) Inwestycje w podmioty stowarzyszone	24
3) Wartość firmy.....	24
4) Leasing.....	24
a) Grupa jako leasingodawca.....	25
b) Grupa jako leasingobiorca.....	26
5) Waluty obce	26
a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	26
b) Transakcje i salda	26
6) Świadczenia pracownicze.....	27
7) Metody wyceny	28
8) Ujmowanie przychodów.....	28
a) Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, usług i materiałów	28
b) Przychody z tytułu odsetek	29
c) Przychody z tytułu dywidend.....	29
d) Przychody z tytułu leasingu	29
9) Kontrakty długoterminowe	29
10) Ujmowanie kosztów	29
11) Pozostałe przychody i koszty operacyjne	30
12) Przychody i koszty finansowe	30
13) Koszty odsetek.....	30
14) Podatki	30

45) Wycena do wartości godziwej	46
3. AKCJONARIUSZE SPÓŁKI FAMUR S.A.....	47
4. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	48
5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI – BRANŻOWE I GEOGRAFICZNE.....	48
6. KOSZTY RESTRUKTURYZACJI	51
7.KOSZTY RODZAJOWE	51
8. KOSZTY ZATRUDNIENIA	51
9. INNE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	52
10. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE.....	53
11. PODATEK DOCHODOWY.....	54
12. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	55
13. DYWIDENDY.....	55
14. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ.....	55
15. ZABEZPIECZENIA NA MAJĄTKU GRUPY	56
16. WARTOŚĆ FIRMY Z KONSOLIDACJI.....	56
17. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE.....	57
18. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	58
19. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	60
20. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	62
21. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE.....	62
22. AKTYWA FINANSOWE.....	63
23. ZAPASY.....	63
24. KONTRAKTY DŁUGOTERMINOWE.....	64
25. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	64
26. POZOSTAŁE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE.....	65
27. KREDYTY I POŻYCZKI	68
28. OBLIGACJE.....	72
29. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM	72
30. PODATEK ODRO CZONY	73
31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO.....	74
32. INNE ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE.....	74
33. REZERWY.....	75
34. KAPITAŁ PODSTAWOWY	77
35. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOSCI NOMINALNEJ.....	77
36. ZYSKI ZATRZYMANE	78
37. SPRZEDAŻ SPÓŁEK ZALEŻNYCH.....	78
38. POŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓŁEK.....	78
39. INSTRUMENTY FINANSOWE	78

40. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	80
41. ZYSKI/STRATY NETTO ORAZ PRZYCHODY/KOSZTY Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	84
42. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	84
43. DOTACJE	86
44. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	87
45. INFORMACJA O ZNACZĄCYCH TRANSAKCJACH Z KLIENTAMI	87
46. WYNAGRODZENIE INSTRUMENTAMI KAPITAŁOWYMI SPÓŁKI	87
47. PROGRAM ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH	87
48. KOREKTA BŁĘDU	87
49. INFORMACJE DODATKOWE	87
50. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	89
51. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	90
52. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU	92
53. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	93

DANE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO WG MSR/MSSF

Wybrane dane finansowe	TPLN	TPLN	TEURO	TEURO
	Rok 2016	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2015
	od 01.01.2016 do 31.12.2016	od 01.01.2015 do 31.12.2015	od 01.01.2016 do 31.12.2016	od 01.01.2015 do 31.12.2015
Przychody netto ze sprzedaży	1 029 741	800 976	235 332	191 401
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	93 831	51 487	21 444	12 303
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	113 730	43 088	25 991	10 296
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	93 819	51 960	21 441	12 416
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	314 181	115 142	71 801	27 514
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-84 299	-160 451	-19 265	-38 341
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	185 204	-1 701	42 326	-407
Przepływy pieniężne netto razem	415 086	-47 011	94 862	-11 234
Aktywa razem	1 774 786	1 258 940	401 172	295 422
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	781 578	368 715	176 668	86 522
Zobowiązania długoterminowe	115 090	1 224	26 015	287
Zobowiązania krótkoterminowe	554 200	244 295	125 271	57 326
Kapitał własny	993 208	890 226	224 505	208 900
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	993 160	890 190	224 494	208 891
Kapitał zakładowy	4 865	4 815	1 100	1 130
Liczba akcji (w szt.)	486 470 000	481 500 000	486 470 000	481 500 000
Zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą	0,19	0,11	0,04	0,03
Rozwodniony zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą	0,19	0,11	0,04	0,03
Wartość księgową na jedną akcję	2,05	1,85	0,47	0,43
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję	2,05	1,85	0,47	0,43

Wybrane dane finansowe prezentowane w sprawozdaniu przeliczono na walutę euro w następujący sposób:

-pozycje dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za rok 2016 roku (odpowiednio za rok 2015) przeliczono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten za rok 2016 wyniósł 1 euro = 4,3757 zł i odpowiednio za rok 2015 roku wyniósł 1 euro = 4,1848 zł

-pozycje bilansowe przeliczone wg średniego kursu ogłoszonego przez NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Kurs ten wyniósł na 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,4240 zł; na 31 grudnia 2015 roku 1 EUR = 4,2615 zł

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016 DO 31 GRUDNIA 2016

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	NOTA	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
		TPLN	TPLN
Działalność kontynuowana			
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		1 029 741	800 976
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	4	988 720	716 935
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	4	41 021	84 042
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		786 481	601 883
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów		755 346	548 671
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		31 135	53 211
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (I-II)		243 260	199 094
IV. Koszty sprzedaży	7	18 724	31 752
V. Koszty ogólnego zarządu	7	66 573	98 718
VI. Zysk (strata) na sprzedaży (III-IV-V)		157 963	68 624
VII. Pozostałe przychody operacyjne		31 427	30 119
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		2 408	2 070
2. Dotacje		81	565
3. Inne przychody operacyjne	9	28 938	27 484
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		75 660	55 655
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		0	0
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	9	15 912	7 784
3. Inne koszty operacyjne	9	59 748	47 871
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (VI+VII-VIII)		113 730	43 088
X. Przychody finansowe	10	26 153	22 663
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		372	200
- od jednostek powiązanych		372	200
2. Odsetki, w tym:		11 981	9 622
- od jednostek powiązanych		451	242
3. Zysk ze zbycia inwestycji		0	78
4. Aktualizacja wartości inwestycji		0	0
5. Inne		13 800	12 763
XI. Koszty finansowe	10	34 815	14 149
1. Odsetki, w tym:		17 163	7 643
- dla jednostek powiązanych		369	597
2. Strata ze zbycia inwestycji		0	0
3. Aktualizacja wartości inwestycji		767	537
4. Inne		16 885	5 969
XII. Zysk (strata) na sprzedaży całości lub części udziałów jednostek podporządkowanych		0	0
XIII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (IX+X-XI+-XII)		105 068	51 602
XIV. Odpis wartości firmy jednostek podporządkowanych		0	0
XV. Nadwyżka udziału jednostki przejmującej w aktywach netto jednostki zależnej nad kosztem połączenia		0	0
XVI. Zysk (strata) brutto (XIII-XIV+XV)		105 068	51 602
XVII. Podatek dochodowy		11 237	116
a) część bieżąca	11	8 433	1 413
b) część odroczone	11	2 804	-1 297
XVIII. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		0	0
XIX. Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		93 831	51 487
XX. Działalność zaniechana		0	0
XXI. Zysk netto, w tym przypadający:		93 831	51 487
XXII. akcjonariuszom podmiotu dominującego		93 819	51 960
XXIII. akcjonariuszom mniejszościowym		12	-473
Zysk (strata) netto		93 831	51 487
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		486 470	481 500
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą w zł		0,19	0,11

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	Za okres 01.01.2015 -31.12.2015
	TPLN	TPLN
Zysk (strata) netto	93 831	51 487
Inne całkowite dochody:		
Pozycje, które nie będą przeniesione do zysku/strat w kolejnych okresach:		
Zyski straty aktuarialne	1	855
Podatek odroczony	0	-162
Razem inne całkowite dochody	1	693
Całkowite dochody ogółem	93 832	52 180
Przypadające akcjonariuszom podmiotu dominującego	93 820	52 653
Przypadające akcjonariuszom niesprawnym kontroli	12	-474

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016 DO 31 GRUDNIA 2016

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane	Kapitał przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niesprawnym kontroli	Kapitał własny
	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN
Stan na 1 stycznia 2016r.	4 815	-3	95 540	230 026	559 812	890 190	36	890 226
Inne całkowite dochody					1	1		1
Zysk (strata) netto					93 819	93 819	12	93 831
Razem całkowite dochody	0	0	0	0	93 820	93 820	12	93 832
Pokrycie straty 2015 r. z kapitału zapasowego				-418	418			
Strata kapitałowa na rozliczeniach wewnętrznych			-1 410			-1 410		-1 410
Nabycie spółki Elgór + Zamet sp z o.o.	50			10 510		10 560		10 560
Wydzielenie segmentu operacyjnego			19 533	-19 533				
Stan na 31 grudnia 2016 r.	4 865	-3	113 663	220 585	654 050	993 160	48	993 208

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2015 DO 31 GRUDNIA 2015

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane	Kapitał przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niesprawującym kontroli	Kapitał własny
	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN	TPLN
Stan na 1 stycznia 2015r.	4 815	0	95 540	181 781	554 720	836 856	3 160	840 017
Inne całkowite dochody					693	693	-0,5	693
Zysk (strata) netto					51 960	51 960	-473	51 487
Razem całkowite dochody	0	0	0	0	52 653	52 653	-474	52 180
Przeniesienie zysku na kap. zapasowy				48 245	-48 245	0		0
Akcje własne		-3				-3		-3
Wykup akcji niesprawujących kontroli					684	684	-2 651	-1 967
Stan na 31 grudnia 2015 r.	4 815	-3	95 540	230 026	559 812	890 190	36	890 226

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016

SKONSOLIDOWANY BILANS	NOTA	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
		TPLN	TPLN
A k t y w a			
I. Aktywa trwałe		669 724	701 221
1. Wartości niematerialne, w tym:	18	228 013	233 489
- wartość firmy	16	221 233	220 060
2. Rzeczowe aktywa trwałe:		353 015	385 438
2.1. Środki trwałe	19	346 548	374 044
2.2. Środki trwałe w budowie		6 467	11 394
3. Należności długoterminowe	17	22 653	8 017
3.1. Od jednostek powiązanych		2 865	0
3.2. Od pozostałych jednostek		19 788	8 017
4. Inwestycje długoterminowe		26 487	33 361
4.1. Nieruchomości	20	6 364	6 560
4.2. Wartości niematerialne		0	0
4.3. Długoterminowe aktywa finansowe		20 093	26 771
a) w jednostkach powiązanych, w tym:	22	19 993	26 670
b) w pozostałych jednostkach		101	101
4.4. Inne inwestycje długoterminowe		30	30
5. Pozostałe aktywa długoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	26	3 300	3 067
6. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30a	36 256	37 850
II. Aktywa obrotowe		1 105 061	557 719
1. Zapasy	23	137 700	167 134
2. Należności krótkoterminowe	26	520 363	361 818
2.1. Z tytułu leasingu finansowego	25	13 143	7 762
2.2. Z tytułu dostaw i usług		496 591	337 418
2.3. Z tytułu podatków, w tym:		6 235	9 463
2.3.1. Z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 106	6 441
2.4. Pozostałe należności		4 394	7 175
3. Krótkoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		0	0
4. Krótkoterminowe aktywa przeznaczone do obrotu		0	0
5. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe		7 744	7 810
5.1. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe dotyczące jednostek nieobjętych konsolidacją		7 743	5 802
5.2. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe dotyczące pozostałych jednostek		1	2 008
6. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		434 114	18 702
7. Pozostałe aktywa krótkoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	26	3 412	2 256
8. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		1 729	0
8.1. Pochodzące z zakupów od jednostek w ramach grupy		0	0
8.2. Pochodzące z zakupów od pozostałych jednostek		1 729	0
A k t y w a r a z e m		1 774 786	1 258 940

P a s y w a		Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
I. Kapitał własny		993 208	890 226
1. Kapitał zakładowy	34	4 865	4 815
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość ujemna)		0	0
3. Akcje (udziały) własne (wielkość ujemna)		-3	-3
4. Kapitał zapasowy		220 585	230 026
5. Kapitał z aktualizacji wyceny		0	0
6. Pozostałe kapitały rezerwowe		113 663	95 540
7. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek		0	0
a) dodatnie różnice kursowe		0	0
b) ujemne różnice kursowe		0	0
8. Zyski zatrzymane	36	654 050	559 812
9. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		0	0
A. Kapitał przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego		993 160	890 190
B. Kapitały mniejszości		48	36
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		781 578	368 715
1. Rezerwy na zobowiązania		90 288	100 676
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30b	28 159	27 008
1.2. Rezerwa na świadczenia pracownicze	33	34 736	34 019
a) długoterminowa		19 222	21 132
b) krótkoterminowa		15 514	12 887
1.3. Pozostałe rezerwy	33	27 393	39 650
a) długoterminowe		8 364	7 797
b) krótkoterminowe		19 029	31 853
2. Zobowiązania długoterminowe		115 090	1 224
2.1. Kredyty i pożyczki	27	0	0
2.2. Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu	31	3 068	540
2.3. Inne zobowiązania długoterminowe	28	112 022	684
3. Zobowiązania krótkoterminowe	32	554 201	244 295
3.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		184 947	96 722
3.1.1. Z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych		35 709	6 132
3.1.2. Z tytułu dostaw i usług od jednostek pozostałych		149 238	90 590
3.2. Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		7 277	6 872
3.3. Zobowiązania z tytułu podatków, w tym:		47 749	16 335
3.3.1. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		573	1 139
3.4. Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	31	2 297	508
3.5. Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	27	184 898	90 497
3.6. Inne		127 033	33 361
4. Pozostałe zobowiązania (rozliczenia międzyokresowe)	32	21 999	22 519
III. Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia		0	0
P a s y w a r a z e m		1 774 786	1 258 940

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016 DO 31 GRUDNIA 2016

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	NOTA	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
		TPLN	TPLN
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej - metoda pośrednia	43		
I. Zysk (strata) brutto (z rachunku zysków i strat)		105 068	51 602
II. Korekty razem		209 113	63 540
1. Nadwyżka udziału jednostki przejmującej w aktywach netto jednostki zależnej nad kosztem połączenia		0	0
2. Amortyzacja		124 912	140 900
3. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych		949	69
4. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)		-1 066	-767
5. (Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej		1 033	-1 040
6. Zmiana stanu rezerw		-11 511	3 922
7. Zmiana stanu zapasów		29 434	-7 215
8. Zmiana stanu należności		-138 763	-47 888
9. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów		205 796	-27 484
10. Podatek dochodowy zapłacony		-117	5 318
11. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		-1 710	-2 276
12. Inne korekty		156	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)		314 181	115 142
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	43		
I. Wpływy		9 787	6 542
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		7 594	3 384
2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne		0	0
3. Z aktywów finansowych, w tym:		2 193	3 158
a) w jednostkach powiązanych		2 193	2 852
- zbycie aktywów finansowych		0	0
- dywidendy i udziały w zyskach		372	200
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych		1 819	2 611
- odsetki		1	42
- inne wpływy z aktywów finansowych		0	0
b) w pozostałych jednostkach		0	306
- zbycie aktywów finansowych		0	78
- dywidendy i udziały w zyskach		0	0
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych		0	228
- odsetki		0	0
- inne wpływy z aktywów finansowych		0	0
4. Inne wpływy inwestycyjne		0	0

II. Wydatki		94 086	166 994
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		90 026	79 456
2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne		0	0
3. Na aktywa finansowe, w tym:		4 060	87 537
a) w jednostkach powiązanych		4 060	85 537
- nabycie aktywów finansowych		211	78 272
- udzielone pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe		3 849	7 266
b) w pozostałych jednostkach		0	2 000
- nabycie aktywów finansowych		0	0
- udzielone pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe		0	2 000
4. Dywidendy i inne udziały w zyskach wypłacone mniejszości		0	0
5. Inne wydatki inwestycyjne		0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)		-84 299	-160 451
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	43		
I. Wpływy		254 356	108 389
1. Wpływy netto z emisji akcji i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału		5	1 925
2. Kredyty i pożyczki, w tym:		148 971	106 464
pożyczki zaciągnięte od jednostek powiązanych		7 098	3 009
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych		105 380	0
4. Inne wpływy finansowe		0	0
II. Wydatki		69 152	110 091
1. Nabycie akcji własnych		948	983
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		0	0
3. Inne, niż wpłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku		0	0
4. Spłaty kredytów i pożyczek, w tym:		57 049	88 273
spłata pożyczek zaciągniętych od jednostek powiązanych		5 000	30 029
5. Wykup dłużnych papierów wartościowych		0	0
6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych		0	0
7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		1 359	14 657
8. Odsetki, w tym:		9 100	6 179
odsetki zapłacone jednostkom powiązanym		102	824
9. Inne wydatki finansowe		696	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)		185 204	-1 701
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)		415 086	-47 011
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:		415 086	-47 011
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		0	0
F. Środki pieniężne na początek okresu		19 028	65 712
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- D)		434 114	18 702

Sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane przez Zarząd Spółki dnia 28 kwietnia 2017 roku oraz podpisane w imieniu Zarządu przez:

Mirosław Bendzera - Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska - Wiceprezes Zarządu

Zbigniew Fryzowicz - Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła - Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk - Wiceprezes Zarządu

Katowice, dnia 28 kwietnia 2017 roku

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016

1. INFORMACJE OGÓLNE

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie jednostkowe Spółki FAMUR S.A. oraz Spółek zależnych.

1. Skład organów Jednostki według stanu na dzień 31.12.2016 r.:

Zarząd:

Na dzień 31.12.2016 r. w skład Zarządu wchodzi:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Skład RN na dzień 31.12.2016 r.

Tomasz Domogała	Przewodniczący RN
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący RN
Wojciech Gelner	Członek RN
Bogusław Galewski	Członek RN
Karolina Błacha – Cieślík	Członek RN

2. Zmiany w składzie Zarządu Spółki:

Na dzień 31.12.2015 r. w skład Zarządu Spółki wchodzi:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Henryk Sok	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu

W dniu 30 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza FAMUR S.A. podjęła uchwałę o powołaniu do Zarządu z dniem 1 stycznia 2016 roku Pana Dawida Gruszczyka, powierzając mu funkcję Wiceprezesa Zarządu.

W dniu 1 marca 2016 roku Pan Henryk Sok złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu ze skutkiem na dzień 1 marca 2016 roku.

3. Zmiany w Radzie Nadzorczej Spółki

Na dzień 31.12.2015 r. w skład Rady Nadzorczej wchodzi:

Tomasz Domogała	Przewodniczący RN
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący RN
Jacek Osowski	Członek RN
Wojciech Gelner	Członek RN
Bogusław Galewski	Członek RN

W dniu 17 czerwca 2016 r. Pan Jacek Osowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej FAMUR S.A. ze skutkiem na dzień 23 czerwca 2016 r.

W związku z rezygnacją Pana Jacka Osowskiego, w dniu 24 czerwca 2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy FAMUR S.A. powołało na wspólną kadencję w Radzie Nadzorczej Panią Karolinę Blacha – Cieślak.

II. Czas trwania Jednostki:

Nieograniczony.

III. Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Grupy FAMUR zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki wchodzące w skład Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości - nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności.

IV. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31.12.2016 roku zgodnie z zasadami zawartymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości w kształcie zatwierdzonym przez UE. Skonsolidowane Sprawozdanie z Sytuacji Finansowej wraz z notami sporządzono na dzień 31.12.2016 roku, analogicznie okres porównawczy na dzień 31.12.2015 roku. Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat, Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów, Skonsolidowane Sprawozdanie Zmian w Kapitale Własnym, Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych wraz z notami zostały sporządzone za okres od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku, analogicznie za okres porównawczy od 01.01.2015 roku do 31.12.2015 roku. Sprawozdanie sporządzono w tysiącach złotych.

V. Organem zatwierdzającym roczne skonsolidowane sprawozdanie Grupy FAMUR, zgodnie ze statutem Jednostki Dominującej jest Walne Zgromadzenie.

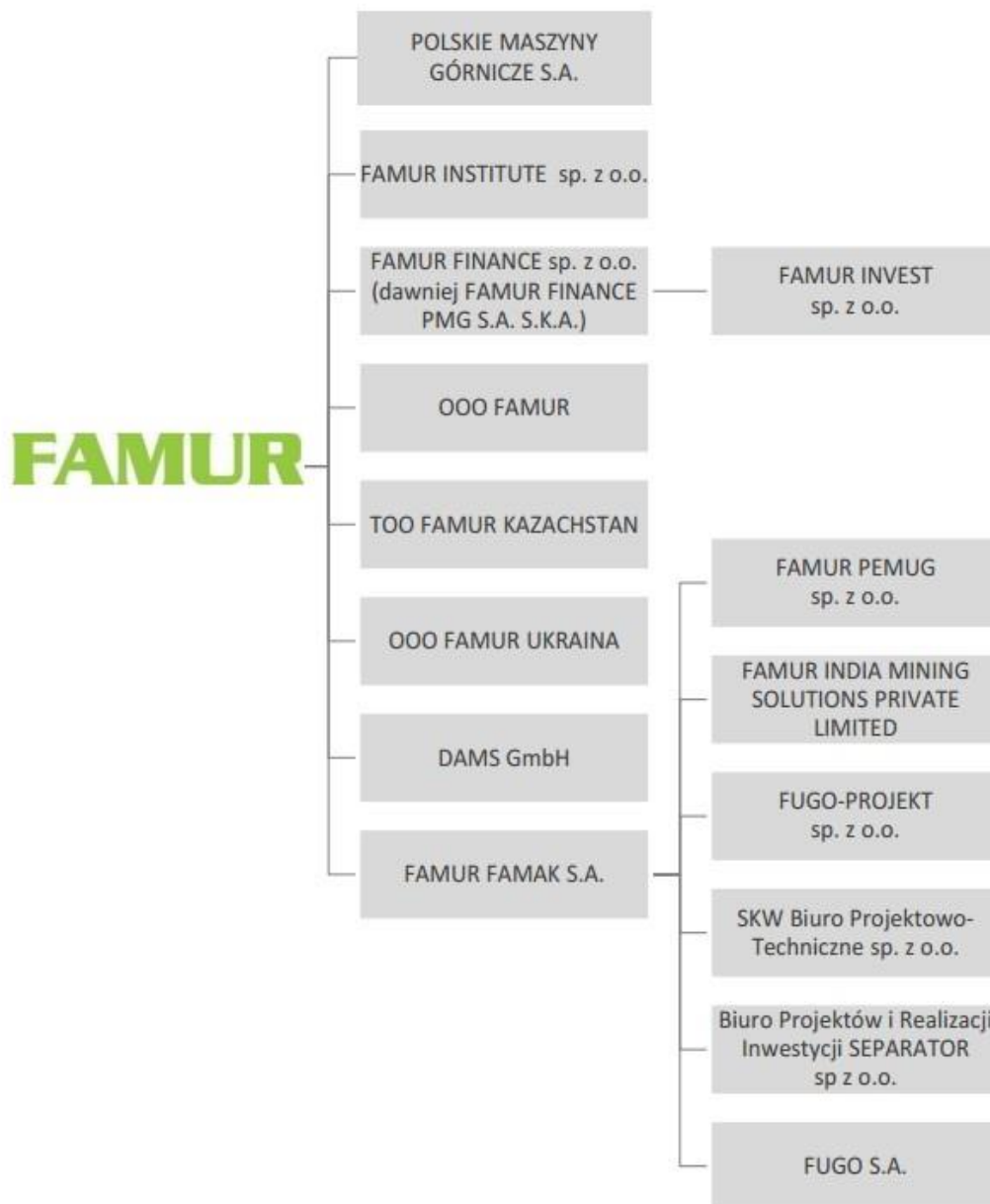
VI. Zarząd podpisuje i składa roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy FAMUR razem z opinią i raportem biegłego rewidenta do Rady Nadzorczej celem oceny.

VII. Dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji jest dzień zatwierdzenia go przez kierownictwo Jednostki Dominującej w celu przedłożenia członkom Rady Nadzorczej. Do dnia zatwierdzenia sprawozdania do publikacji możliwe jest jeszcze wniesienie korekt do sprawozdania finansowego.

Opis organizacji Grupy FAMUR

Według stanu na dzień 31.12.2016 roku Grupę tworzą zaprezentowane poniżej jednostki:

Struktura Grupy Kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

Dane Jednostki Dominującej:

Nazwa: FAMUR Spółka Akcyjna

Siedziba: Katowice, (40-698) ul. Armii Krajowej 51

Organ prowadzący rejestr: Sąd Rejonowy w Katowicach – Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000048716

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją na dzień 31.12.2016 roku:

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2016 rok konsolidacją objęto niżej wymienione Spółki:

- POLSKIE MASZINY GÓRNICZE S. A.

Siedziba Spółki: Katowice, ul. A. Krajowej 51. Jednostka zależna, udział w kapitale oraz liczbie głosów 100%.

Regon 240152793

NIP 634 257 50 89

- FAMUR FINANCE sp. z o.o. (dawniej FAMUR FINANCE PMG S.A. S.K.A.)

Siedziba Spółki: Katowice, ul. A. Krajowej 51. Jednostka zależna, udział w kapitale oraz liczbie głosów 100%.

Regon 243398477

NIP 634 282 20 62

- FAMUR INVEST sp. z o.o.

Siedziba Spółki: Katowice, ul. A. Krajowej 51. Jednostka zależna, udział w kapitale oraz liczbie głosów 100%.

Regon 363561770

NIP 634 285 46 88

- FAMUR FAMA S.A.

Siedziba Spółki: Kluczbork, ul. Fabryczna 5. Jednostka zależna, udział w kapitale oraz liczbie głosów 99,95%

Regon 531102726

NIP 751 000 21 19

- FAMUR PEMUG sp. z o.o.

Siedziba Spółki: Katowice, ul. Tadeusza Boya Żeleńskiego 105. Jednostka zależna, udział w kapitale oraz liczbie głosów 99,95%

Regon 271971950

NIP 626 001 80 75

Pozostałe jednostki powiązane z FAMUR SA:

1. TDJ EQUITY I Sp. z o.o.
2. TDJ S.A.
3. Polska Grupa Odlewnicza S.A.
4. PIOMA – ODLEWNIA Sp. z o.o.
5. ODLEWNIA ŻELIWA ŚREM S.A.
6. KUŹNIA GLINIK Sp. z o.o.
7. Polska Grupa Odlewnicza Spółka akcyjna S.K.A.
8. Polska Grupa Odlewnicza Spółka akcyjna Estate S.K.A.
9. ZAMET BUDOWA MASZYN S.A.
10. ZAMET INDUSTRY S.A.
11. Galantine Sp. z o.o.
12. Narzędzia i Urządzenia Wiertnicze GLINIK Sp. z o.o.
13. OOE Sp. z o.o.
14. OOE Invest Sp. z o.o.
15. PEMUG S.A.
16. TDJ EQUITY II Sp. z o.o.
17. TDJ EQUITY III Sp. z o.o.
18. Fugo Zamet Sp. z o.o.
19. EQUITY III TDJ Finance Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
20. TDJ Estate Sp. z o.o.
21. TDJ Finance Sp. z o.o.
22. INVEST TDJ Estate spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
23. KTW Sp. z o.o.
24. INVEST 10 TDJ Estate spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
25. INVEST 11 TDJ Finance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
26. Fugo – Odlew Sp. z o.o.
27. Franciszkańskie TDJ Estate spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
28. TLK 4 TDJ Finance spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
29. Centrum Techniki Górniczej „Glinik” OOO (Nowokuźnieck – Rosja)
30. Fabryka Maszyn J.S. Czernych S.A. (Kisielewsk – Rosja)
31. STADMAR Sp. z o.o.
32. FPM S.A.
33. K77 Sp. z o.o.
34. RM K77 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
35. Partner S.A.
36. TDJ EQUITY IV Sp. z o.o.
37. TDJ EQUITY V Sp. z o.o.
38. Proinvest Sp. z o.o.
39. Centrum TDJ ESTATE Sp. z o.o.
40. TDJ Venture Sp. z o.o.
41. INVEST 8 TDJ ESTATE Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A.
42. TDJ Venture Investments SCSp
43. Origo Sp. z o.o.
44. KOPEX S.A.
45. KOPEX FOUNDRY Sp. z o.o.
46. KOPEX Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A.
47. PBSZ Inwestycje Sp. z o.o.
48. Śląskie Towarzystwo Wiertnicze DALBIS Sp. z o.o.
49. KOPEX EX-COAL Sp. z o.o.
50. KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o.
51. BSKE Sp. z o.o. (dawniej Kopex-Eko Sp. z o.o.)
52. KOPEX FINANCE & RESTRUCTURING Sp. z o.o.
53. OOO KOPEX SIBIR
54. Taian KOPEX Coal Mining Equipment Service Co. Ltd
55. PT KOPEX MINING CONTRACTORS
56. HANSEN SICHERHEITSTECHNIK AG
57. ELGÓR+HANSEN S.A.
58. KOPEX AFRICA (Pty) Ltd.
59. HANSEN AND GENWEST (Pty) Ltd.
60. AIR RELIANT (Pty) Ltd.

61. HANSEN CHINA Ltd.(w likwidacji)
62. KOPEX MIN
63. KOPEX MIN-LIV
64. PBSZ1 Sp. z o.o.
65. WAMAG Sp. z o.o. w upadłości
66. KOPEX AUSTRALIA Pty Ltd.
67. A.C.N. 001 891 729 (w likwidacji) dawniej Kopex Waratah
68. KOPEX MIN-FITIP AD (w likwidacji)
69. Miilux Poland Sp. z o.o.
70. Tiefenbach Polska Sp. z o.o.
71. Shandong Tagao
72. Anhui Long Po

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy FAMUR jest sporządzane na dzień 31.12.2016 na poziomie Jednostki Dominującej wobec TDJ EQUITY I Sp. z o.o. tj. TDJ S.A. – z siedzibą w Katowicach.

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi opisano w nocie 51.

Podstawowy przedmiot działalności Jednostki Dominującej i spółek zależnych:

Jednostka Dominująca:

Podstawowy przedmiot działalności jednostki Dominującej:

- produkcja maszyn dla górnictwa, kopalnictwa i budownictwa (PKD 29.52 A)
- leasing finansowy (PKD 65.21 Z)
- pozostałe formy udzielania kredytów, w zakresie pożyczek pieniężnych poza systemem bankowym (PKD 65.22 Z)
- pozostałe pośrednictwo finansowe, gdzie indziej nie sklasyfikowane (PKD 65.23Z)
- zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek (PKD 70.11.Z)
- kupno i sprzedaż nieruchomości na rachunek własny (PKD 70.12. Z)
- wynajem nieruchomości na rachunek własny (PKD70.20. Z)
- wynajem samochodów osobowych (PKD 71.10. Z)
- wynajem pozostałych środków transportu lądowego (PKD 71.21. Z)
- wynajem pozostałych maszyn i urządzeń (PKD 71.34. Z)
- sprzedaż hurtowa odpadów i złomu (PKD 51.57. Z)
- pozostała sprzedaż hurtowa nie wyspecjalizowana (PKD 51.70. B)

Jednostki konsolidowane wchodzące w skład Grupy Kapitałowej FAMUR

Podstawowy przedmiot działalności jednostek podlegających konsolidacji:

POLSKIE MASZyny GÓRNICZE S. A.

Przedmiot działalności:

Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie i inżynierii lądowej i wodnej, produkcja maszyn dla górnictwa i budownictwa, z wyłączeniem działalności usługowej, działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn dla górnictwa i budownictwa.

FAMUR FAMA S.A.

Przedmiot działalności:

Produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń przeładunkowych, w tym kompletnych systemów nawęglania, suwnic i żurawi.

FAMUR FINANCE sp. z o.o. (dawniej FAMUR FINANCE PMG S.A. S.K.A.)

Przedmiot działalności:

Prowadzenie działalności finansowej w ramach Grupy Kapitałowej Famur.

FAMUR INVEST sp. z o.o.

Przedmiot działalności:

M.in. doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej

FAMUR PEMUG sp. z o.o.

Przedmiot działalności:

Działalność projektowa, budowlano-montażowa i konstrukcyjna w zakresie budowy wież szklanych i zakładów przeróbki węgla.

2. STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono stosując jednolite zasady rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2016 zostało sporządzone zgodnie z zasadami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej / MSSF / zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę FAMUR przedstawione zostały poniżej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupę FAMUR przestrzegano tych samych zasad rachunkowości i metod obliczeniowych co w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym.

[Nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej obowiązujące od 1 stycznia 2016 roku oraz interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie weszły jeszcze w życie](#)

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie MSSF 15* (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano 12 września 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- Zmiany do MSR 12 *Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych* (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 *Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji* (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji* (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 oraz MSSF 1 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej i zaliczki* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: *Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej* (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami*. Standard został opublikowany 28 maja 2014 roku i będzie obowiązywać dla okresów rocznych zaczynających się 1 stycznia 2018 lub później. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 września 2016 roku. MSSF 15 wprowadza model 5 kroków do rozpoznawania przychodów z tytułu umów z klientami. Według standardu, przychody są rozpoznawane w kwocie odzwierciedlającej wartość wynagrodzenia, do którego spółka oczekuje, że jest uprawniona, w zamian za przekazanie klientowi towarów lub usług. Nowy standard zastąpi wszystkie obecne wymagania dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. W odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później, wymagane jest zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego lub zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego. Wcześniejsze zastosowanie standardu jest dozwolone.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji Zarząd nie zakończył jeszcze prac nad oceną wpływu wprowadzenia powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych.

Oszacowania i osądy

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na przyjęte zasady rachunkowości oraz wielkości wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Założenia i szacunki wynikają z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań odnośnie do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne. Oszacowania i osądy podlegają regularnej ocenie. Oszacowania w Grupie wpłynęły na następujące obszary skonsolidowanego sprawozdania finansowego: kontrakty długoterminowe, rezerwy, należności, odpisy dotyczące zapasów, rzeczowego majątku trwałego, wartości firmy, inwestycji oraz pozostałych aktywów.

Szacunki rezerw tworzone są wg najlepszej wiedzy, na podstawie danych historycznych. W przypadku kiedy nie można dokonać wiarygodnego szacunku rezerwy nie są tworzone. Grupa ujmuje rezerwy na podstawie zdarzeń przeszłych oraz gdy realizacja obowiązku spowoduje wypływ środków lub korzyści ekonomicznych. Rezerwy ujmowane są gdy prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia jest większe niż to, że do niego nie dojdzie.

W przypadku tworzenia rezerw pracowniczych stosuje się metody aktuarialne. Pierwszym z parametrów są założenia dotyczące mobilności zatrudnionych pracowników. Zastosowano współczynniki w wysokości 13%.

Ponadto w kalkulacjach przyjęto następujące założenia:

- ze względu na długi horyzont czasowy rozpatrywanych zobowiązań, założono realną stopę zwrotu z inwestycji na poziomie 3,0% rocznie,
- prawdopodobieństwa zgonu oparto na wskaźnikach umieralności opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny,
- ze względu na brak wyczerpujących historycznych danych dotyczących nabywania prawa do renty inwalidzkiej prawdopodobieństwa inwalidztwa oparto na statystykach dotyczących orzekania grup inwalidzkich przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dla wypadków przy pracy przyjęto 50% powyższych tablic),
- Stopa wzrostu płac została przyjęta na poziomie 0%.

Kiedy można wiarygodnie oszacować wynik umowy budowlanej, przychody i koszty są ujmowane poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji działań na koniec okresu sprawozdawczego, mierzonego w oparciu o proporcję poniesionych kosztów z tytułu prac wykonanych do tej pory w stosunku do szacowanych całkowitych kosztów kontraktu, chyba że taka metodologia nie będzie reprezentatywnie przedstawiała stopień zaawansowania prac.

Kiedy nie można wiarygodnie oszacować wyniku na umowie o usługę budowlaną, przychody z tytułu umowy są ujmowane do wysokości poniesionych kosztów umowy oraz jeżeli jest prawdopodobne uzyskanie tych przychodów. Koszty umowy ujmują się jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione.

Gdy jest prawdopodobne, że łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmują się natychmiastowo w koszty. Sposób tworzenia szacunków dotyczących należności szczegółowo został zaprezentowany w punkcie 26. Szacunki dotyczące odpisów na zapasy zaprezentowano w punkcie 21.

1) Podstawy konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie jednostki dominującej oraz sprawozdania jednostek zależnych. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej FAMUR sporządzono stosując metodę pełną.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca łączy sprawozdania finansowe jednostki dominującej oraz jednostek zależnych poprzez zsumowanie poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają włączeniom konsolidacyjnym.

W celu zapewnienia prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym informacji finansowych na temat grupy kapitałowej w taki sposób jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą, dokonuje się:

- wyłączenia wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego spółek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej,
- identyfikacji niekontrolującego udziału w zyskach i stratach skonsolidowanych jednostek zależnych za dany okres sprawozdawczy,
- identyfikacji niekontrolującego udziału w aktywach netto skonsolidowanych jednostek zależnych oddzielnie od udziału własnościowego jednostki dominującej w tych aktywach netto.

Udział niekontrolujący w aktywach netto obejmuje:

- wartość udziałów niekontrolujących z dnia pierwotnego połączenia, obliczoną zgodnie z MSSF 3, oraz
- zmiany w kapitale własnym przypadające na udział niekontrolujący począwszy od dnia połączenia.

2) Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej.

W Grupie występują podmioty stowarzyszone opisane w nocie 21.

3) Wartość firmy

Wartość firmy przejęta w ramach połączenia jednostek gospodarczych odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy powstająca przy konsolidacji wynika z wystąpienia na dzień nabycia nadwyżki ceny przejęcia jednostki nad wartością godziwą identyfikowalnych składników aktywów i pasywów jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień nabycia.

Na dzień nabycia jednostka dominująca:

- a. ujmuje wartość firmy jako składnik aktywów,
- b. początkowo wycenia wartość firmy według jej ceny nabycia

W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie, zgodnie z zapisami MSSF 3.

Wartości firmy przejętej w ramach połączenia jednostek gospodarczych nie amortyzuje się. Wartość firmy przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach.

Wartości firmy poddawane są testom na utratę wartości na dzień 31.12. każdego roku sprawozdawczego.

Przy sprzedaży jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, odpowiednia część wartości firmy uwzględniana jest przy wyliczaniu zysku bądź straty na sprzedaży.

4) Leasing

Spółki Grupy są stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwale przez uzgodniony okres. Spółki Grupy oddają środki do używania zarówno w leasing finansowy jak i operacyjny. Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu. Jeżeli w jakimkolwiek momencie leasingobiorca i leasingodawca postanawiają zmienić warunki umowy leasingowej, z wyjątkiem jej odnowienia, w sposób który prowadziłby do zmiany jej kwalifikacji, jak gdyby tak zmienione warunki obowiązywały od dnia rozpoczęcia leasingu, to zmienioną umowę uznaje się za nową umowę przez okres jej obowiązywania. Jednakże zmiany oszacowań (np. zmiany szacowanego okresu ekonomicznego) lub zmiany okoliczności (np. niedopełnienie warunków umowy leasingowej przez leasingobiorcę) nie upoważniają do zmiany klasyfikacji umowy leasingowej dla celów rachunkowych.

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę.

Spółki Grupy zalicza umowę najmu, dzierżawy do umowy leasingu finansowego, jeśli umowa spełnia razem lub osobno między innymi niżej wymienione warunki:

- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę leasingową, straty leasingodawcy z tytułu tego wypowiedzenia ponosi leasingobiorca,
- leasingobiorca ma możliwość kontynuowania leasingu przez dodatkowy okres za opłatą, która jest znacznie niższa od opłat obowiązujących na rynku,
- aktywa (w tym kombajny) mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu.

Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

a) Grupa jako leasingodawca

W przypadku podejmowania decyzji na temat klasyfikacji umów dotyczących maszyn i urządzeń górniczych głównym kryterium jakie Spółki Grupy powinny brać pod uwagę jest długość okresu trwania leasingu oraz warunek przeniesienia własności przedmiotu leasingu na korzystającego po okresie trwania umowy. Jeżeli własność przedmiotu umowy jest przenoszona na korzystającego po okresie trwania leasingu, to Spółki Grupy traktuje umowę jako umowę leasingu finansowego. Jeżeli własność przedmiotu umowy nie jest przenoszona na korzystającego, istnieje przesłanka do zakwalifikowania umowy jako leasingu operacyjny (dzierżawa).

Spółki Grupy jako leasingodawca ujmuje aktywa oddane w leasing finansowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i prezentuje jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto (MSR 17 § 36). Należne opłaty leasingowe Spółki Grupy traktują jako spłaty należności głównej i przychody finansowe, które są dla Spółek Grupy zwrotem zainwestowanych środków i wynagrodzeniem za usługi. Spółki Grupy ujmuje przychody finansowe w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto w ramach leasingu finansowego. Spółki Grupy przychody finansowe przyporządkowują przez okres leasingu w sposób racjonalny i systematyczny.

Będąc producentem wyleasingowanych składników majątku oraz kwalifikując bilansowo i podatkowo umowę jako leasing finansowy Spółki Grupy rozpoznają umowę jako leasing w momencie rozpoczęcia okresu leasingu jako przychody ze zwykłej sprzedaży, które stanowią dla Spółki Grupy będącej producentem wartość godziwą składnika aktywów oddanego w leasing lub, jeżeli jego kwota jest niższa od wartości godziwej, wartość bieżącą minimalnych opłat leasingowych przypadających leasingodawcy, ustalonych według rynkowej stopy procentowej. Za koszt własny sprzedaży ujęty w momencie rozpoczęcia okresu leasingu uważa się cenę nabycia (TKW) przedmiotu leasingu (par. 44 MSR 17).

W przypadku sprzedaży wierzytelności z tyt. leasingu instytucji finansowej – nabywca płaci część kapitałową, natomiast część odsetkową Spółki Grupy rozliczają w przychodach raty odsetkowe wynikające z umowy leasingowej z wpływem terminu płatności, natomiast w koszty zaliczają dyskonto banku (określone w umowie) proporcjonalnie do rozpoznanych przychodów. Różnica pomiędzy miesięczną ratą czynszu odsetkowego określoną w umowie leasingowej a miesięczną ratą dyskonta należnego Bankowi z tytułu umowy wykupu wierzytelności będzie stanowiła dochód dla Spółek z Grupy.

Na koniec każdego kwartału Spółki Grupy uzyskują potwierdzenie z banku o stanie wierzytelności wobec Leasingobiorcy – ustalenie prawidłowego zobowiązania warunkowego.

b) Grupa jako leasingobiorca

Na dzień rozpoczęcia leasingu, Spółki Grupy jako leasingobiorca ujmują leasing finansowy w bilansie jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego z rozróżnieniem na zobowiązania krótko i długoterminowe.

Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązań z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej okresowej stopy procentowej od pozostałego do spłaty salda zobowiązania. Koszty finansowe dotyczące danego okresu są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane zgodnie z zasadami stosowanymi dla amortyzacji własnych środków trwałych.

Środki trwałe objęte umową, która w oparciu o przepisy MSR 17 nie spełnia warunków leasingu finansowego Spółki Grupy kwalifikują jako leasing operacyjny i ujmują będąc:

- Wyzierżawiającym - jako rzeczowe aktywa trwałe i dokonuje odpisów amortyzacyjnych. Spółki Grupy rozpoznają przychody z tytułu umowy leasingu operacyjnego (dzierżawy) w wysokości naliczonych opłat leasingowych równomiernie w okresie trwania umowy.

- Dzierżawcą - wyłącznie naliczone i zapłacone z tego tytułu opłaty leasingowe przez okres leasingu. Bieżąca opłata leasingowa jest ujmowana w pozycji zobowiązań oraz kosztów. W momencie zapłaty zobowiązanie zostaje rozliczone. Spółki Grupy ujmują w bilansie wyłącznie zobowiązania odnoszące się do bieżącej należnej opłaty leasingowej.

5) Waluty obce

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy są wykazywane w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działają Spółki Grupy (w „walucie funkcjonalnej”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się w złotych, które są walutą prezentacji i walutą funkcjonalną Spółek Grupy.

b) Transakcje i salda

Stosownie do § 22 MSR 21 dniem zawarcia transakcji jest dzień, w którym transakcja po raz pierwszy spełnia warunki ujęcia jej zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej .

Zgodnie z MSR 21 § 21 transakcję w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Transakcje przeprowadzane w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną w sposób następujący:

- w przypadku sprzedaży walut obcych i transakcji spłaty należności – według kursu zakupu stosowanego przez bank, z którego usług korzystają Spółki Grupy,
- w przypadku zakupu walut obcych i transakcji spłaty zobowiązań – według kursu sprzedaży stosowanego przez bank, z którego usług korzystają Spółki Grupy.

Na każdy dzień bilansowy

- przeliczenia pozycji pieniężnych to jest: należności, zobowiązań, środków pieniężnych wyrażonych w walutach obcych, środków o charakterze depozytu przy zastosowaniu kursu natychmiastowej wymiany lub stosując uproszczenie, kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski.
- pozycje niepieniężne wyceniane wg kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

6) Świadczenia pracownicze

Koszty świadczeń pracowniczych Spółki Grupy ujmują w okresie, w którym uprawnienie do danego świadczenia jest wypłacane lub należne.

W Grupie Kapitałowej FAMUR definicję świadczeń pracowniczych spełniają:

- wynagrodzenie za pracę wraz z obowiązkowymi narzutami,
- wynagrodzenia za urlopy,
- płatne zwolnienia chorobowe,
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy,
- nagrody z tytułu jubileuszu pracy,
- odprawy emerytalne,
- odprawy rentowe,
- rezerwy na węgiel i ekwiwalent węglowy dla pracowników i emerytów.

Wynagrodzenia za pracę z narzutami Spółki Grupy uznają za koszt okresu, w którym pracownik świadczy wynagradzaną pracę.

Urlopy wypoczynkowe stanowią krótkoterminową płatną nieobecność ujmowane z chwilą wystąpienia nieobecności.

Płatne zwolnienia chorobowe Spółki Grupy zaliczają do niekumulowanych płatnych nieobecności. Koszty tego rodzaju Spółki Grupy ujmują z chwilą wystąpienia nieobecności.

Odprawy emerytalne, odprawy rentowe i nagrody jubileuszowe – Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy m.in. od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółki Grupy tworzą rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Zgodnie z MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Koszty odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych Spółki Grupy ujmują w okresie, w którym uprawnienie do danego świadczenia jest wypłacane lub należne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących odpraw emerytalnych, rentowych i deputatów węglowych obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

7) Metody wyceny

Jednostki Grupy na dzień bilansowy dokonują wyceny świadczeń pracowniczych / nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych, odpraw rentowych / metodami aktuarialnymi. Na informacje dotyczące programu świadczeń pracowniczych składały się dane o strukturze zatrudnionych pracowników wg wieku, płci, stażu pracy i obowiązującego Układu Zbiorowego,

Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnej zobowiązań są:

- stopa mobilności (rotacja) pracowników
- stopa procentowa
- stopa wzrostu płac

Kalkulacja rezerwy została poczyniona dla osób obecnie zatrudnionych i nie dotyczy osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości. Wyliczenia polegają na wyznaczeniu obecnej (zdyskontowanej) wartości nagrody lub odprawy emerytalnej, do której pracownik nabył prawo wg stanu na dzień kalkulacji proporcjonalnie do ilorazu stażu pracownika w momencie kalkulacji w stosunku do stażu w momencie wypłaty nagrody lub świadczenia. Uwzględnia się przy tym, że średnie wynagrodzenie oraz minimalne wynagrodzenie krajowe będą się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Wyliczenie wartości obecnej odprawy rentowej polega na wyznaczeniu aktuarialnej wartości obecnej wypłaty na dzień kalkulacji.

8) Ujmowanie przychodów

Z przychodem ze sprzedaży mamy do czynienia gdy zostały spełnione następujące warunki:

- Spółka Grupy przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr,
- Spółka Grupy przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione i te, które zostaną poniesione przez jednostkę gospodarczą w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Momentem sprzedaży jest:

- w przypadku usługi – jej wykonanie i odbiór,
- w przypadku wyrobu gotowego, towaru, materiału, ich przekazanie do odbiorcy.

Jeżeli rodzi się niepewność dotycząca ściągłości należnej kwoty już zaliczonej do przychodów, wówczas nieściągalną kwotę lub kwotę w odniesieniu, do której odzyskanie przestało być prawdopodobne, ujmuje się jako koszty, a nie jako korektę pierwotnie ujętej kwoty przychodów.

a) Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, usług i materiałów

Zaprezentowane w rachunku zysków i strat przychody ze sprzedaży wykazano w oparciu o zaliczone do odpowiednich okresów sprawozdawczych wielkości sprzedaży ustalonej na podstawie wystawionych faktur lub umów z kontrahentami, a w przypadku kontraktów

długoterminowych według stopnia zaawansowania umów. Sprzedaż wykazano w wartości netto, to jest po potrąceniu podatku od towarów i usług, rabatów i innych podatków związanych ze sprzedażą.

b) Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się, gdy jest prawdopodobne, że Spółka Grupy uzyska korzyści ekonomiczne.

c) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy lub udziałowców do otrzymania płatności.

d) Przychody z tytułu leasingu

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się co miesiąc w trakcie trwania umowy dzierżawy.

9) Kontrakty długoterminowe

Umowa o usługę budowlaną to umowa, której przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania.

Spółki Grupy ujmują przychody i koszty związane z umową o budowę, jeżeli:

- wynik umowy można wiarygodnie oszacować,
- cykl realizacji umowy rozpoczyna się i kończy w innym okresie sprawozdawczym.

Stan zaawansowania realizacji umowy mierzony jest jako proporcja kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacowanych kosztów łącznych. Przychody z umowy o usługę budowlaną ujmowane są w rachunku zysków i strat na koniec okresu sprawozdawczego, proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy.

Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy przychody ujmuje się tylko do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania oraz koszty umowy ujmuje się jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Przewidywaną stratę z tytułu realizacji umowy o usługę budowlaną Spółki Grupy ujmują bezzwłocznie jako koszt.

10) Ujmowanie kosztów

➤ Koszt uzyskania przychodów ze sprzedaży

Koszty te obejmują koszt wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych towarów i materiałów, czyli wszystkie koszty związane z podstawową działalnością Spółek Grupy z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych i kosztów finansowych. Koszty zawierają podatek VAT tylko w tej części, w której zgodnie z obowiązującymi przepisami podatek ten nie podlega odliczeniu. Są ujęte w odpowiednich okresach sprawozdawczych, których dotyczą, niezależnie od daty otrzymania bądź dokonania płatności. Jednostki Grupy prowadzą ewidencję kosztów działalności podstawowej w układzie funkcjonalnym (kalkulacyjnym), w którym rozwinięte symbole poszczególnych kont pozwalają na wyodrębnienie układu rodzajowego tych kosztów.

11) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują ogół przychodów i kosztów nie związanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością operacyjną, a wywierających wpływ na wynik finansowy (np.: odszkodowania, reklamacje, naprawy gwarancyjne).

12) Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe stanowią wynik operacji finansowych. Przychody i koszty finansowe obejmują m. in. odsetki od kredytów i pożyczek, różnice kursowe, prowizje itp.

13) Koszty odsetek

Zgodnie z MSR 23:

- Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów aktywowanych,
- Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów,

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego jako części ceny nabycia lub kosztu wytworzenia dostosowywanego składnika aktywów rozpoczyna się, gdy:

- ponoszone są nakłady na ten składnik aktywów,
- ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego oraz
- działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do jego zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są w toku.

Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego zawiesza się w przypadku przerwania na dłuższy czas aktywnego prowadzenia działalności inwestycyjnej. Poza tym aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego zaprzestaje się wówczas, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przygotowania dostosowywanego składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są zakończone.

14) Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony.

a) Podatek dochodowy bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Bieżący podatek za bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony.

b) Podatek dochodowy odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Pozycje te są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

> Rezerwa na podatek odroczony

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy,
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową).

> Aktywa z tytułu podatku dochodowego

W odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych ujmuje się aktywa z tytułu podatku odroczonego. Aktywa te są ujmowane w wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które wg przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie dyskontuje się.

Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w kapitale własnym. Zestawienie utworzonych rezerw i aktywów z tytułu podatku dochodowego zaprezentowano w notce 30. Aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego wyceniono stosując stawkę podatkową w wysokości 19%. Obliczenia bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2016 przedstawia nota 11.

c) Inne podatki

Przychody i koszty i są pomniejszone o wartość podatku od towarów i usług.

15) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe, które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu oraz którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres.

Dla każdego nowego przyjmowanego na stan środka trwałego służby techniczne mają obowiązek, jeśli jest to możliwe, wydzielić istotną część składową, określić sposób amortyzacji.

Cenę nabycia lub koszt wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się jako składnik aktywów, tylko wtedy gdy :

- a) istnieje prawdopodobieństwo, że Spółki Grupy uzyskają przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów oraz
- b) cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez Spółki Grupy można ocenić w wiarygodny sposób.

Spółki Grupy nie zwiększają wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych o koszty bieżącego utrzymania tych aktywów. Koszty te są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Na koszty bieżącego utrzymania składają się koszty robocizny i koszty zużycia materiałów i mogą obejmować koszty niewielkich części zamiennych.

Wartość początkowa środków trwałych podlega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ulepszenie i modernizację w przypadku gdy nakłady stanowią odrębny komponent.

Spółki Grupy wycenia środki trwałe na dzień bilansowy według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszt wytworzenia powiększone o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i wytworzeniem oraz dostosowaniem składnika majątku do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego użytkowania.

Na dzień przejścia na MSSF Spółki Grupy dokonały wyceny środków trwałych według wartości rynkowej określonej przez rzeczoznawców.

Do rzeczowych aktywów trwałych Spółki Grupy zaliczają prawo wieczystego użytkowania gruntów. Grunty nie podlegają amortyzacji. Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów ujmowane jest w pozycji aktywów trwałych i podlega amortyzacji w okresie na jaki zostało przyznane.

Maszyny i urządzenia przeznaczone do produkcji amortyzuje się metodą liniową, przy zastosowaniu następujących stawek:

GRUPA	Tytuł	Stopa amortyzacji rocznej
0	grunty i prawo wieczystego użytkowania	-
I	budynki i lokale	1,00%-33,33%
II	obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1,33% – 16,10%
III	kotły i maszyny energetyczne	4,30% – 100,00%
IV	maszyny i urządzenia ogólne	2,00%-100%
V	maszyny i urządzenia specjalne	2,40%-100%
VI	urządzenia techniczne	2,50%-100%
VII	środki transportu	4,00%-100%
VIII	narzędzia, przyrządy, wyposażenie	3,00%-100%

Amortyzację składnika rzeczowych aktywów trwałych rozpoczyna się w miesiącu następującym po miesiącu, w którym jest on dostępny do użytkowania, po dostosowaniu składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania

zgodnie z zamierzeniami kierownictwa. W przypadku gdy cena nabycia bądź koszt wytworzenia części składowej środka trwałego jest istotna w stosunku do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia całego środka trwałego, część tą (bądź części) amortyzuje się osobno. Okres ich użytkowania i metoda amortyzacji mogą być takie same jak pozostałych istotnych części tego samego środka trwałego. W celu ustalenia odpisu amortyzacyjnego części takie mogą być grupowane.

Spółki Grupy przy określeniu wartości danego składnika aktywów podlegającej amortyzacji nie uwzględniają wartości końcowej. Wartość końcowa maszyn i urządzeń przeznaczonych do produkcji zgodnie z opinią służb technicznych jest nieznacząca i w związku z tym nieistotna z punktu widzenia obliczania wartości podlegającej amortyzacji.

Środki trwale w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych, prezentowane są w bilansie wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz o koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami określonymi w zasadach rachunkowości.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności, o ile nie występują ograniczenia czasem trwania umów, odpowiednio jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży, a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe, w których można wydzielić istotne części składowe - amortyzacji dokonuje się osobno dla każdej wydzielonej części składowej.

Rzeczowe aktywa trwałe, dla których wydzielenie istotnych części składowych jest niemożliwe biorąc pod uwagę ich złożoność jako podstawę dokonywania odpisów amortyzacyjnych Spółki Grupy przyjęły ekonomiczny okres ich użytkowania.

Okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego określają służby techniczne Spółek Grupy na podstawie posiadanego doświadczenia i informacji z rynku.

Składniki aktywów – również kombajny powracające z dzierżawy, które nie utraciły swojej przydatności ekonomicznej oraz zostały poddane procesowi remontu i konserwacji w celu ponownego oddania do dzierżawy, podlegają dalszej amortyzacji, jeśli nie wystąpiły żadne z przesłanek określonych w MSR 16 § 55, a mianowicie:

- zostały przeznaczone do sprzedaży (lub włączone do grupy aktywów przeznaczonych do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5,
- zostały postawione w stan likwidacji,
- lub zostały całkowicie zamortyzowane.

16) Kombajny

Jednostki Grupy amortyzują wszystkie kombajny, które nie spełniają kryteriów przekształcenia na leasing finansowy. Odpisy amortyzacyjne za każdy okres są ujmowane jako koszt danego okresu. Wartość końcowa kombajnów ze względu na to, że pracują w warunkach ekstremalnych jest trudna do określenia.

Kombajny powracające z dzierżawy.

Jednostki Grupy dokonują wstępnej wyceny kombajnów powracających po umownym okresie, które zostały przekształcone na podstawie zasad zawartych w MSR 17.

Podstawą wstępnej wyceny – jest wartość netto ustalana na podstawie ekonomicznego okresu użytkowania kombajnu. Dodatkowej weryfikacji wartości bilansowej / godziwej / dokonują służby techniczne spółki, które do właściwej wyceny wykorzystują całą wiedzę na temat wycenianego kombajnu / min. warunki pracy w kopalni, sposób obsługi, czas trwania umowy, możliwość ponownego wykorzystania kombajnu do dzierżawy /.

17) Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z czynszów lub / i utrzymywane są w posiadaniu ze względu na spodziewany przyrost ich wartości. Nieruchomość inwestycyjną ujmuje się w aktywach tylko wtedy, gdy:

- uzyskanie przez Spółkę Grupy przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tą nieruchomością jest prawdopodobne oraz
- można wiarygodnie wycenić jej cenę nabycia lub koszt wytworzenia

Wartość godziwą gruntów oraz budynków ustala się zazwyczaj na podstawie wyceny opartej na ewidencji transakcji rynkowych, dokonywanej zwyczajowo przez profesjonalnych rzeczoznawców. Wartość godziwą maszyn i urządzeń stanowi zazwyczaj ich wartość rynkowa ustalona na podstawie wyceny rzeczoznawców.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne wyceniane są zgodnie z wymogami MSR 16 w wartości godziwej. Przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania – par. 57 MSR 40.

Nieruchomość inwestycyjną usuwa się z ksiąg w momencie jej zbycia lub w przypadku trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści wynikających z jej zbycia.

Zyski lub straty wynikające z wycofania z użytkowania lub zbycia nieruchomości inwestycyjnej ustala się jako różnicę między przychodami netto ze zbycia a wartością bilansową danego składnika aktywów oraz ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano likwidacji lub sprzedaży.

18) Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych Jednostki Grupy ujmuje tylko wtedy, gdy:

- jest prawdopodobne, że Spółka Grupy osiągnie przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Wartości niematerialne podlegają amortyzacji. Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne amortyzuje się metodą liniową przy zastosowaniu następujących stawek:

Tytuł	Stopa amortyzacji rocznej
oprogramowanie komputerowe	50,00%
koszty prac rozwojowych	33,33%-100%
Pozostałe	20,00%-50,00%

a) Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie – Koszty badań i prac rozwojowych

Koszty prac badawczych nie podlegają aktywowaniu i są prezentowane w rachunku zysków i strat jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione.

Koszty prac rozwojowych są kapitalizowane wyłącznie w sytuacji, gdy:

- realizowany jest ściśle określony projekt (np. oprogramowanie lub nowe procedury);
- prawdopodobne jest, że składnik aktywów przyniesie przyszłe korzyści ekonomiczne; i

- koszty związane z projektem mogą być wiarygodnie oszacowane.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych i wytworzonych we własnym zakresie, obejmuje wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Jako składnika wartości niematerialnych Spółki Grupy zgodnie z postanowieniami MSR 38 nie ujmują:

- wartości firmy wytworzonej przez Grupę we własnym zakresie,
- nakładów na rozpoczęcie działalności, kosztów działalności szkoleniowej, nakładów na reklamę i promocję, nakładów na przemieszczenie lub reorganizację części lub całości przedsiębiorstwa.

W przypadku, gdy niemożliwe jest wyodrębnienie wytworzonego we własnym zakresie składnika aktywów, koszty prac rozwojowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Koszty prac rozwojowych uprzednio odniesione do rachunku zysków i strat nie mogą być ujęte jako aktywa w późniejszym okresie. Koszty prac rozwojowych posiadające określony okres użytkowania, które zostały skapitalizowane, amortyzuje się metodą liniową od 1 do 3 lat.

b) Oprogramowanie komputerów

Oprogramowania oraz nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe kapitalizuje się na podstawie kosztów poniesionych w celu nabycia i doprowadzenia określonego oprogramowania do użytkowania. Nakłady te amortyzuje się przez 2 lata.

19) Utrata wartości

Na każdy dzień bilansowy Spółki Grupy dokonują przeglądu składników majątku trwałego w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości któregoś ze składników aktywów, Jednostki Grupy analizują:

- przesłanki pochodzące z zewnętrznych źródeł finansowania, np.:
 - utrata wartości rynkowej danego składnika aktywów odnotowana w ciągu okresu jest znacznie większa od utraty, której można było się spodziewać w wyniku upływu czasu i zwykłego użytkowania,
 - w ciągu roku nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące i niekorzystne dla Spółek Grupy zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym, prawnym w otoczeniu, w którym Spółki Grupy prowadzą działalność,
 - wartość bilansowa aktywów netto Spółek Grupy jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji.
- Przesłanki pochodzące z wewnętrznych źródeł informacji, np.:
 - dostępne są dowody, że nastąpiła utrata przydatności danego składnika aktywów lub jego fizyczne uszkodzenie,
 - dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są lub w przyszłości będą gorsze od oczekiwanych.

20) Zapasy

Spółki Grupy wyceniają zapasy w cenie zakupu, w przypadku, gdy koszty związane z zakupem są nieistotne. Spółki Grupy ujmują zapasy w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszty zakupu zapasów składają się z ceny zakupu, cła, pozostałych podatków, kosztów transportu, załadunku i wyładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania materiałów i usług.

Materiały i towary- Jednostki Grupy stosują do wyceny zapasów materiałów i towarów cenę nabycia. Jedynie w przypadkach, gdy nie jest możliwe przyporządkowanie kosztów transportu, zapas wycenia się w wartości nie uwzględniającej kosztów transportu. Koszty transportu oraz pozostałe koszty związane z zakupem materiałów, których nie można bezpośrednio przyporządkować do zakupionego materiału, Spółki Grupy biorąc pod uwagę kryterium istotności, rozliczają je proporcjonalnie do zużytych materiałów na poszczególnych zleceniach produkcji w toku.

Wyroby gotowe i produkcja w toku - zgodnie z MSR 2 na koszty wytworzenia zapasów składają się z kosztów bezpośrednio związanych z jednostką produkcji, takie jak bezpośrednia robocizna. Składają się na nie także systematycznie przypisane, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, przeniesione przy przetwarzaniu materiałów w wyroby gotowe. Dla celów przypisania stałych pośrednich kosztów produkcji do kosztów przetwarzania zapasów przyjmuje się normalną zdolność produkcyjną urządzeń produkcyjnych, rozumianą jako produkcję na średnim poziomie, której uzyskania oczekuje się w czasie kilku okresów, w typowych okolicznościach, uwzględnieniem utraty zdolności produkcyjnej wynikającej z planowanych remontów.

21) Odpisy aktualizujące wartość zapasów

Utrata wartości zapasów następuje wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, iż posiadane materiały lub wyroby gotowe nie przyniosą w przyszłości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Utrata wartości może następować na skutek:

- a) uszkodzenia
- b) całkowitej lub częściowej utraty przydatności,
- c) spadku cen sprzedaży.

Na dzień bilansowy dokonywana jest weryfikacja zalegających zapasów pod kątem przydatności lub pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących. Utrata wartości zapasów szacowana jest indywidualnie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na przeznaczenie zapasów:

- w stosunku do wartości materiałów i innych surowców przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji - nie odpisuje się do kwoty niższej od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, jeżeli oczekuje się, że wyroby gotowe, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości co najmniej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia lub powyżej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia,
- w stosunku do zapasów przeznaczonych do sprzedaży decydującym kryterium jest możliwa do uzyskania cena sprzedaży, wynikająca z umowy, zamówienia lub oferty.
- brak możliwości odzyskania ceny nabycia lub kosztu wytworzenia zapasów w przypadku uszkodzenia, utraty przydatności lub spadku cen sprzedaży, możliwej do osiągnięcia na rynku stanowi przesłankę do dokonania odpisów aktualizujących.

Decyzje o konieczności utworzenia odpisów aktualizujących podejmuje każdorazowo Zarząd Spółek Grupy na podstawie wniosku służb odpowiedzialnych za prawidłową gospodarkę zapasami.

Odpis aktualizujący księguje się w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartości zapasów wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania, ujmuje się jako zmniejszenia kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce.

22) Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu ograniczenie lub eliminację niekorzystnych wpływów na sytuację finansową Grupy ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem, a w szczególności :

- a) ryzyka kredytowego - kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych
- b) ryzyka płynności – ryzyko, że Grupa napotka trudności w wywiązaniu się ze zobowiązań
- c) ryzyka rynkowego – ryzyko walutowe, stopy procentowej, ryzyko cenowe

Główne ryzyko Grupy związane jest przede wszystkim z należnościami handlowymi / ryzyko walutowe, ryzyko kredytowe / oraz zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych kredytów / ryzyko stopy procentowej /.

Grupa dąży do minimalizacji wpływu różnych rodzajów ryzyka poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego .

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z prowadzeniem podstawowej działalności. Zgodnie z MSSF 7 punkt 34-36 Jednostki dokonują analizy poszczególnych pozycji aktywów narażonych na ryzyko kredytowe tj. należności z tyt. dostaw i usług, należności z tyt. leasingu, pożyczki udzielone, środki pieniężne. Ryzyko kredytowe wynika z zawartych umów i związane jest z ewentualnym wystąpieniem takich zdarzeń jak niewypłacalność kontrahenta, częściowej spłaty należności lub znaczącego opóźnienia w zapłacie należności bądź spłaty udzielonych pożyczek.

Grupa na rynku krajowym przeprowadza transakcje głównie w ramach sektora górnictwa i w stosunku do tych należności, w tym także należności z tytułu leasingu występuje największa koncentracja ryzyka.

Ponadto, wiarygodność kontrahentów poddawana jest weryfikacji i stosowane są zabezpieczenia finansowe / akredytywa, gwarancje bankowe / co minimalizuje ryzyko niewypłacalności.

Na należności w stosunku do których nastąpiła utrata wartości spółka tworzy odpisy aktualizujące, których wartość zaprezentowana została w notcie nr 39.

Ryzyko płynności

Grupa narażona jest na to ryzyko w przypadku gdy przepływy pieniężne z tytułu spłaty należności nie są realizowane terminowo. Grupa zabezpiecza się przed trudnościami w wywiązaniu się ze zobowiązań odpowiednio kształtując cykle rotacji należności i zobowiązań oraz system przedpłat. Jednocześnie wartość dostępnych linii kredytowych zapobiega negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności.

Ryzyko rynkowe

- ryzyko walutowe – związane jest ze zmianami kursu walut, które powodują niepewność, co do wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Grupa podejmuje działania mające na celu minimalizację ryzyka poprzez: zawieranie umów o terminową wymianę walut typu Forward oraz klauzule dotyczące możliwości zmiany cen w przypadku zmian cenowych surowców wywołanych kursem walutowym.
- ryzyko stopy procentowej – Grupa narażona jest na to ryzyko z tytułu finansowania działalności poprzez kredyty bankowe o zmiennej stopie procentowej opartej o WIBOR. Większość wartości kredytów to kredyty zaciągnięte w PLN, dlatego też Grupa na bieżąco monitoruje decyzje Rady Polityki Pieniężnej oraz negocjuje z Bankiem warunki na jakich udzielone są kredyty.

- ryzyko cenowe – na ryzyko wzrostu cen Grupa narażona jest w przypadku materiałów niezbędnych dla działalności, głównie wyrobów hutniczych. Grupa dąży do minimalizowania ryzyka poprzez zagwarantowanie w umowach z odbiorcami / branża hutnicza, hydrauliczna, elementy śrubowe / możliwości negocjacji cen oraz w formie tzw. zamówień otwartych, które pozwalają zagwarantować cenę i ilość dostawy, odbiór zaś poszczególnych partii odbywa się sukcesywnie w miarę potrzeb. Grupa w zakresie w jakim jest to możliwe posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji i świadczenia usług kooperacyjnych.

23) Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy w momencie, gdy Grupa staje się stroną wiążącej umowy.

Jako instrument finansowy Spółki Grupy kwalifikują każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego

między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Zgodnie z MSR nr 39, Spółki Grupy klasyfikują instrumenty finansowe z podziałem na:

- instrumenty przeznaczone do obrotu** – składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które zostały nabyte lub powstały głównie po to, by generować zysk uzyskiwany dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny lub marży maklerskiej,
- instrumenty finansowe utrzymywane do terminu zapadalności** – aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach lub ustalonym terminie zapadalności, które Jednostki Grupy zamierzają i są w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu zapadalności, z wyjątkiem pożyczek udzielonych przez jednostki i wierzycelności własnych jednostek,
- pożyczki i należności** - są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, innymi niż aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy lub aktywa finansowe wyznaczone przez Spółkę Grupy przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.
- instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży** - to aktywa finansowe nie będące pożyczkami udzielonymi i należnościami własnymi, aktywami utrzymywanymi do terminu zapadalności, a także nie będące aktywami finansowymi przeznaczonymi do obrotu.

Grupa dzieli zobowiązania finansowe na dwie kategorie

- zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inne zobowiązania (nie zaklasyfikowane do pierwszej kategorii).

Do pierwszej kategorii zalicza się głównie instrumenty pochodne oraz zobowiązania zaciągnięte dla realizacji krótkoterminowych zysków.

Do drugiej kategorii zalicza się zobowiązania, które nie zostały przyporządkowane do zobowiązań w wartości godziwej przez wynik finansowy, czyli kredyty bankowe, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pożyczki zaciągnięte, obligacje wyemitowane itp.

Inne zobowiązania finansowe wyceniane są na moment początkowego ujęcia w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne.

Nie później niż na dzień zawarcia kontraktu Spółki Grupy zobowiązane są do wprowadzenia do ksiąg rachunkowych emitowanego lub wystawionego instrumentu, a także możliwych do wyróżnienia wskaźników tego instrumentu odpowiednio zakwalifikowanych do kapitałów własnych jako instrumenty kapitałowe, zobowiązań krótkoterminowych lub długoterminowych również wtedy, gdy składnik mający charakter zobowiązania nie jest instrumentem finansowym.

Różnice z przeszacowania oraz osiągnięte przychody lub poniesione straty, stosownie do kwalifikacji instrumentu finansowego, wpływają odpowiednio na wynik finansowy (zobowiązania) lub kapitał z aktualizacji wyceny (instrumenty kapitałowe).

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Spółki Grupy wyceniają w wysokości kosztu (ceny) nabycia, czyli według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Spółki Grupy włączają do wartości początkowej wyceny aktywów i zobowiązań finansowych za wyjątkiem tych zakwalifikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu.

Spółki Grupy do pozostałych krótkoterminowych aktywów finansowych zaliczają papiery wartościowe (obligacje, certyfikaty inwestycyjne, bony skarbowe i inne) o dłuższej niż 3 miesiące, lecz krótszej niż rok od dnia bilansowego dacie wykupu, pożyczki oraz lokaty bankowe o terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące ale krótszym niż rok od dnia bilansowego. W przypadku obligacji - dyskonto rozliczne jest według efektywnej stopy wprost proporcjonalnie do okresu, w którym świadczenie jest spełniane.

24) Zasady wyceny instrumentów finansowych na dzień bilansowy

Spółki Grupy wyceniają według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: aktywa utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki udzielone i należności własne oraz pozostałe zobowiązania finansowe, które nie zostały zakwalifikowane do obrotu, w przypadku powyższych tytułów wycena może odbywać się także:

- a) w wartości wymagającej zapłaty, jeśli efekt dyskonta nie jest znaczący,
- b) w kwocie wymagającej zapłaty: należności i zobowiązania o krótkim terminie zapadalności/wymagalności,
- c) według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży.

25) Aktywa finansowe stanowiące instrumenty kapitałowe

Instrument kapitałowy jest to każda umowa, która stwierdza prawo do rezydualnego udziału w aktywach jednostki po odjęciu wszystkich jej zobowiązań.

26) Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług są instrumentem generującym odsetki. Należności z tytułu dostaw i usług ujmuje się początkowo w wartości godziwej a następnie według zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o utworzone w okresie późniejszym odpisy aktualizujące wartość z tytułu utraty wartości. Odpis aktualizujący wartość z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że nie będzie można uzyskać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności. Kwota odpisu stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową i bieżącą wartością oczekiwanych strumieni pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy procentowej. Kwotę odpisu aktualizującego wartość ujmuje się w rachunku zysków i strat. Decyzję o tworzeniu odpisu podejmują Zarządy Spółek.

27) Pozostałe należności

Pozostałe należności obejmują należności powstałe m. in. z tytułu sprzedaży:

- rzeczowych aktywów trwałych
- finansowych aktywów trwałych
- zorganizowanej części przedsiębiorstwa

28) Inwestycje w papiery wartościowe i udziały w jednostkach zależnych oraz stowarzyszonych

Grupa zgodnie z MSR 27 § 37 lit. a) inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych, jednostkach stowarzyszonych, nie zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży (bądź nie wchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczone do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5, ujmuje w cenie nabycia.

Jednostki zależne to takie, w których Spółka ma prawo kierować polityką finansową i operacyjną.

Odpis z tytułu utraty wartości jednostek zależnych jest ujmowany wtedy gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zaistniały zdarzenia które mogą mieć negatywny wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z posiadanymi udziałami. Odpisy ujmowane są w wyniku finansowym.

29) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się w bilansie w wartości nominalnej. Środki pieniężne wyrażone w walutach obcych wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy, po kursie kupna stosowanym w tym dniu przez bank wiodący, z którego usług korzystają Spółki Grupy. Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się środki pieniężne w kasie, na rachunku bankowym oraz inne krótkoterminowe płynne lokaty o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

30) Rozliczenia międzyokresowe kosztów

a) **Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów** – obejmują koszty operacyjne dotyczące okresów następujących po okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych, nie podlegających rozliczeniu w czasie.

Do typowych rozliczeń międzyokresowych czynnych kosztów operacyjnych zalicza się w szczególności:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty związane z ponoszonymi z góry opłatami, takimi jak: czynsze, opłaty za wieczyste użytkowanie itp.

Przy rozliczaniu kosztów przyszłych okresów, których czas odpisywania nie jest jednoznacznie ustalony, Spółki Grupy uwzględniają zasadę ostrożnej wyceny i nie wydłużają nadmiernie okresu rozliczenia, aby nie spowodować nieuzasadnionego aktywowania kosztów.

b) **Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów** – dotyczą kosztów jeszcze nie poniesionych, ale przypadających na dany rok obrotowy zgodnie z zasadą współmierności.

W praktyce mogą to być przede wszystkim:

- koszty stanowiące ściśle oznaczone świadczenia przyjęte przez Grupę lecz jeszcze nie będące zobowiązaniem,
- prawdopodobne koszty, których kwota lub data powstania zobowiązania z ich tytułu nie są jeszcze znane

Przy ich tworzeniu Spółki Grupy kierują się zasadą istotności. Rozliczenia międzyokresowe bierne obejmują zwłaszcza przewidywane koszty:

- wypłat premii z zysku, nagród jubileuszowych,
- przewidywane koszty audytu.

31) Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności, obejmują w szczególności równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych oraz dotacji, których rozliczenie nastąpi w przyszłym okresie.

32) Kapitały własne

Kapitały własne są tworzone i wykazywane zgodnie z przepisami prawa. Na kapitały własne składają się:

- Kapitał zakładowy
- Kapitał zapasowy
- Kapitał rezerwowy
- Zyski zatrzymane

➤ Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazuje się w wartości nominalnej akcji wyemitowanych zgodnie ze statutem i zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Podstawową zasadą dokonywania jakichkolwiek zmian w kapitale zakładowym jest to, by wszystkie operacje powodujące ustalenie, zwiększenie lub zmniejszenie tego kapitału zostały poprzedzone uzyskaniem wypisu z rejestru sądowego, potwierdzającego rejestrację zmian i aktualnej wysokości kapitału. Podwyższenie kapitału zakładowego może nastąpić w drodze zmiany statutu i w drodze emisji nowych akcji lub podwyższenia wartości nominalnej akcji dotychczasowych, natomiast obniżenie może nastąpić w drodze zmiany statutu, przez zmniejszenie wartości nominalnej akcji, połączenie akcji lub umorzenie części akcji. Kapitał zakładowy Grupy stanowi kapitał zakładowy Jednostki Dominującej.

➤ Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzy się z:

- nadwyżek, osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, pozostałych po pokryciu kosztów emisji akcji,
- z dopłat akcjonariuszy,
- w wysokości 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał zapasowy nie osiągnie co najmniej 1/3 kapitału zakładowego,
- z podziału zysku za dany rok obrotowy – ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość

W kapitale zapasowym jest zawarty kapitał z aktualizacji dotyczący przeszacowania środków trwałych na 1 stycznia 1995 roku, który został rozliczony na dzień przejścia na MSR. Kapitał zapasowy Grupy stanowi kapitał zapasowy Jednostki Dominującej.

➤ Zyski zatrzymane

Pozycja Zyski zatrzymane odzwierciedla

- nierozliczony wynik z lat poprzednich
- efekty ewentualnych zmian zasad rachunkowości i błędów dotyczących lat poprzednich, a ujawnionych w bieżącym roku
- wynik roku bieżącego

33) Rezerwy

Rezerwy są to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne.

Spółki Grupy tworzą rezerwy, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na Spółce Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy), wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że spełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na zobowiązania według następujących tytułów:

- rezerwy na świadczenia pracownicze,
- pozostałe rezerwy (np. naprawy gwarancyjne).

Rezerwy na świadczenia pracownicze prezentowane są w podziale na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, rezerwy urlopowe i inne świadczenia pracownicze, które obejmują rezerwy na deputaty węglowe, na odprawy dla zwalnianych pracowników oraz rezerwy na premie i nagrody dla pracowników.

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych oraz pozostałych tytułów, ustalone są w wysokości własnych szacunków Spółek Grupy.

Rezerwy na świadczenia pracownicze szacowane są metodami zgodnymi z zalecanymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości nr 19. Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw następuje na dzień, na który okazały się zbędne. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, powoduje wykorzystanie rezerwy.

Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych ujmowane są w momencie sprzedaży produktów zgodnie z najlepszym szacunkiem, co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez Spółki Grupy w okresie gwarancji.

34) Kredyty bankowe

Kredyty prezentowane są w pasywach z podziałem na:

- kredyty krótkoterminowe, dla których termin spłaty przypada do 12 miesięcy od dnia bilansowego
- kredyty długoterminowe, dla których okres zapadalności wynosi powyżej 1 roku.

Na dzień bilansowy Grupa dzieli zobowiązania z tytułu kredytów na część krótkoterminową oraz długoterminową.

Na dzień bilansowy Spółki Grupy wyceniają kredyty długoterminowe oraz inne zobowiązania nie zakwalifikowane do kategorii zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik w zamortyzowanym koszcie. Dla takich pozycji odsetki naliczane efektywną stopą procentową powiększają koszty finansowe.

Zobowiązanie krótkoterminowe to ta część kredytu i odsetki, które zostaną spłacone w ciągu najbliższego okresu. Kredyty krótkoterminowe, dla których termin spłaty przypada w jednej transzy po roku od momentu jego wykorzystania Spółki Grupy wyceniają w kwocie wymagającej zapłaty. Kredyt w rachunku bieżącym (overdraft) zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych niezależnie od okresu na jaki została zawarta umowa i kiedy przypada ostateczny termin jego spłaty.

35) Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe

Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów. Instrumenty kapitałowe wyemitowane przez Spółki Grupy ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o bezpośrednie koszty emisji.

36) Zamienne instrumenty dłużne

Nie wystąpiły.

37) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, ujmowane i wykazywane są wg kwot pierwotnie zafakturowanych. Termin wymagalności zobowiązań wynikających z zatrzymanych kaucji gwarancyjnych upływa po zakończeniu okresu gwarancji. W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych

przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne ceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu ujmowane jest jako koszt finansowy.

38) Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty pochodne zaprezentowano w nocie nr 39.

39) Dotacje

Zgodnie z MSR 20 § 7 dotacji rządowych, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej, nie ujmuje się dopóki nie istnieje wystarczająca pewność, iż:

- a) jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacjami oraz
- b) dotacje będą otrzymane.

Dotacje rządowe do aktywów łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów.

Ewidencja środków trwałych pozwala na identyfikację wartości nabycia konkretnego środka oraz wartości otrzymanej dotacji.

Kwota amortyzacji majątku trwałego, który został sfinansowany dotacją odnoszona jest w koszty w wartości netto tj. w wartości pomniejszonej o otrzymaną dotację, z zachowaniem proporcji do wielkości amortyzacji.

40) Zysk przypadający na jedną akcję

Grupa w sprawozdaniu finansowym, w rachunku zysków i strat prezentuje podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję: dla wszystkich rodzajów akcji zwykłych, w sposób równie widoczny, w odniesieniu do wszystkich prezentowanych okresów. Rozwodnienie stanowi zmniejszenie zysku przypadającego na jedną akcję na podstawie założenia, że dojdzie do konwersji instrumentów zamiennych na akcje, realizacji opcji lub warrantów albo do emisji akcji zwykłych w następstwie spełnienia określonych warunków.

Wyliczenie wskaźnika podstawowego zysku na jedną akcję:

$$\text{Zysk na jedną akcję} = \frac{\text{Zysk pomniejszony o wszelkie koszty, łącznie po obciążeniu z tytułu podatku i udziałów niesprawujących kontroli oraz po odpisaniu dywidend z tytułu akcji uprzywilejowanych}}{\text{Średnia ważona liczba akcji występująca w ciągu danego okresu}}$$

Wyliczenie wskaźnika rozwodnionego zysku na jedną akcję:

Zysk netto pomniejszony o wszelkie koszty, łącznie po obciążeniu z tytułu podatku i udziałów niesprawujących kontroli oraz po odpisaniu dywidend z tytułu akcji uprzywilejowanych za okres powiększony o dywidendy i odsetki po opodatkowaniu, wykazane w danym okresie i odnoszące się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych, oraz skorygowany o inne zmiany przychodów i kosztów, które wynikałyby ze zmiany rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych

Rozwodniony zysk na jedną akcję =

Średnia ważona liczba akcji skorygowana o liczbę akcji, która zostałaby wyemitowana w momencie zamiany wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku lub straty, który przypada na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej (licznik), przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących (mianownik) w ciągu danego okresu.

Dla celów obliczenia podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję, kwotami przypadającymi na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej z tytułu:

- a) zysku lub straty z kontynuowanej działalności przypadającego na jednostkę dominującą oraz
- b) zysku lub straty przypadającego na jednostkę dominującą

są kwoty z pozycji a) i b) skorygowane o wartość dywidend uprzywilejowanych po opodatkowaniu, różnice z tytułu rozliczenia akcji uprzywilejowanych oraz o inne podobne wpływy akcji uprzywilejowanych zaklasyfikowanych jako instrumenty kapitałowe

41) Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest grupą aktywów i obszarów działań angażowanych w celu dostarczania produktów lub usług podlegających określonym rodzajom ryzyka i korzyściom różniącym się od rodzajów ryzyka i korzyści innych segmentów działalności. Podstawą wyodrębnienia kosztów segmentu są koszty, na które składają się koszty sprzedaży produktów klientom zewnętrznym oraz koszty transakcji realizowanych z innymi segmentami, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu. Informacje dotyczące segmentów działalności sporządza się zgodnie z polityką rachunkowości przyjętą do sporządzania i prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Grupa nie przypisuje aktywów i pasywów do poszczególnych segmentów, bowiem odnoszą się one wspólnie do wszystkich segmentów.

Grupa ujawnia przychody każdego segmentu objętego obowiązkiem sprawozdawczym. Przychody segmentu ze sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych oraz przychody segmentu pochodzące z transakcji realizowanych z innymi segmentami wykazuje się osobno. Segmentację branżową i geograficzną przedstawiono w notce 5.

42) Prezentacja w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Przepływów Pieniężnych oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Sytuacji Finansowej udzielonych i zaciągniętych pożyczek

Zgodnie z MSR 7 § 6 działalność inwestycyjna polega m.in. na nabywaniu i sprzedaży inwestycji krótkoterminowych nie zaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych. Ponadto wg MSR 7 § 16 pożyczki udzielane stronom trzecim (inne niż pożyczki udzielane przez instytucje finansowe) stanowią rodzaj przepływów pieniężnych wynikających z działalności inwestycyjnej, stąd pożyczki udzielane przez Grupę są klasyfikowane wraz ze spłatą i odsetkami w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych jako działalność inwestycyjna. Natomiast działalność finansowa zgodnie z MSR 7 § 6 jest działalnością, w wyniku której zmianie ulega wysokość i struktura wniesionego kapitału własnego oraz zadłużenia jednostki gospodarczej. Wśród przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności finansowej

(MSR 7 § 17) są wpływy z pożyczek hipotecznych oraz innych krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek, stąd pożyczki zaciągnięte wraz z ich spłatą i odsetkami wykazuje się w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w działalności finansowej.

43) Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych

Grupa na dzień bilansowy prezentuje aktywa i pasywa z uwzględnieniem pozycji związanych z podmiotami powiązanymi zgodnie z przepisami Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Podmiot powiązany jest osobą lub jednostką związaną z jednostką, która sporządza sprawozdanie finansowe.

A) Osoba lub bliski członek rodziny tej osoby jest związany z jednostką sprawozdawczą, jeżeli ta osoba:

- sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą,
- ma znaczący wpływ na jednostkę sprawozdawczą; lub
- jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki sprawozdawczej lub jej jednostki dominującej.

B) Jednostka jest związana z jednostką, która sporządza sprawozdanie finansowe, jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- 1) jednostka i jednostka sprawozdawcza są członkami tej samej grupy (co oznacza, że każda jednostka dominująca, zależna i współzależna jest związana z pozostałymi jednostkami),
- 2) jedna jednostka jest jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem innej jednostki (lub jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem członka grupy, której członkiem jest ta inna jednostka),
- 3) obydwie jednostki są wspólnymi przedsięwzięciami tego samego podmiotu,
- 4) jedna jednostka jest wspólnym przedsięwzięciem trzeciej jednostki, a dana inna jednostka jest jednostką stowarzyszoną trzeciej jednostki,
- 5) jednostka jest programem świadczeń po okresie zatrudnienia na rzecz pracowników jednostki sprawozdawczej lub jednostki związanej z jednostką sprawozdawczą. Jeżeli jednostka sprawozdawcza jest sama w sobie takim programem, sponsorujący pracodawcy są również związani z jednostką sprawozdawczą,
- 6) jednostka jest kontrolowana lub wspólnie kontrolowana przez osobę, która:
 - a) sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą;
 - b) ma znaczący wpływ na jednostkę sprawozdawczą lub
 - c) jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki sprawozdawczej lub jej jednostki dominującej,
- 7) osoba, która sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą ma znaczący wpływ na jednostkę lub jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki (lub jednostki dominującej tej jednostki).

Jeśli pomiędzy podmiotami powiązanymi miały miejsce transakcje, Grupa ujawnia informacje dotyczące istoty związku pomiędzy podmiotami powiązanymi. Grupa w zakresie identyfikacji podmiotów powiązanych prezentuje jednostki, dla których jednostka dominująca jest akcjonariuszem/udziałowcem oraz podmioty, od których jednostka dominująca jest zależna zarówno w sposób pośredni jak i bezpośredni.

Na dzień bilansowy w Spółce FAMUR S.A. akcjonariuszem posiadającym bezpośrednio ponad 50% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub akcji w kapitale zakładowym była spółka TDJ Equity I Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach. TDJ S.A. jest podmiotem dominującym w stosunku do spółki TDJ Equity I Sp. z o.o. co powoduje, iż sprawuje pośrednią kontrolę nad większym pakietem akcji spółki FAMUR S.A.

44) Informacje na temat sezonowości

Działalność operacyjna Grupy nie podlega sezonowości.

45) Wycena do wartości godziwej

Spółka wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych.

3. AKCJONARIUSZE SPÓŁKI FAMUR S.A.

Według stanu zgodnego z ostatnim Walnym Zgromadzeniem, tj. Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem z dnia 24 czerwca 2016 r. oraz zgodnie z otrzymanymi od podmiotów zobowiązanych zawiadomieniami o zmianie stanu posiadanych akcji., wykaz akcjonariuszy przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	Liczba głosów	Udział głosów	Udział w strukturze kapitału zakładowego
		na WZ	na WZ	
TDJ Equity I sp. z o.o.	343 225 896	343 225 896	70,55%	70,55%
Nationale-Nederlanden OFE	48 000 000	48 000 000	9,87%	9,87%
AVIVA OFE	29 000 000	29 000 000	5,96%	5,96%
Tomasz Domogała	8 106 855	8 106 855	1,67%	1,67%
Akcje własne*	1 000	1 000	0,0002%	0,0002%
Pozostali akcjonariusze	58 136 249	58 136 249	11,95%	11,95%
Razem	486 470 000	486 470 000	100,00%	100,00%

Źródło: GRUPA FAMUR; * pośrednio przez spółkę zależną

W stosunku do końca 2015 roku, zgodnie ze stanem ostatniego odbytego w 2016 roku Walnego Zgromadzenia FAMUR S.A z dnia 24 czerwca 2016 r. oraz otrzymanymi zawiadomieniami o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Emitenta, swoje zaangażowanie w kapitale FAMUR S.A. zmniejszył Nationale-Nederlanden OFE do 48 000 000 akcji stanowiących 9,87% ogólnej liczby głosów na WZ.

Od przekazania raportu rocznego za 2015 r. stan posiadania głównego akcjonariusza TDJ Equity I sp. z o.o. nie uległ zmianie.

Podmiotem dominującym w stosunku do TDJ Equity I sp. z o.o. jest TDJ S.A. Ponadto Zarząd Emitenta informuje, iż Przewodniczący Rady Nadzorczej Pan Tomasz Domogała jest podmiotem dominującym w stosunku do TDJ S.A., co powoduje, iż sprawuje on pośrednio kontrolę nad większościowym pakietem akcji FAMUR S.A.

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi opisano w nocie 51.

4. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Sprzedaż materiałów i towarów	41 021	84 042
Sprzedaż produktów	988 720	716 934
W tym, przychody z kontraktów długoterminowych	445 634	273 185
Razem	1 029 741	800 976
Pozostałe przychody operacyjne	31 427	30 119
Przychody finansowe	26 153	22 663
Przychody z działalności zaniechanej	-	-
Razem	1 087 321	853 758

5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI – BRANŻOWE I GEOGRAFICZNE

Segmenty branżowe

Segment Underground dotyczy poniższych urządzeń

- Kompleksy ścianowy. Kompleks składa się z kombajnu, przenośnika zgrzeblowego oraz zmechanizowanej obudowy ścianowej, projektowany jest zgodnie z potrzebami klienta, by w sposób najbardziej efektywny i bezpieczny eksploatować dane złożo.
- Kompleksy chodnikowe. Kombajny chodnikowe to maszyny samojezdne, w głównej mierze wykorzystywane do przygotowywania wyrobisk oraz drążenia tuneli.
- Systemy transportu. To nowoczesne kolejki do transportu górników i sprzętu pod ziemią oraz różnego rodzaju przenośniki do dalszego transportu urobku. Mogą być wykorzystywane nie tylko w transporcie węgla, ale również innych materiałów sypkich.

Segment Surface dotyczy

- Robót dołowych polegających na montażu maszyn i urządzeń oraz kompleksową budowę górniczych wyciągów szybowych,
- Urządzeń przeladunkowych i dźwignic produkowanych przez Famur Famak SA.

INFORMACJE O POSZCZEGÓLNYCH SEGMENTACH BRANŻOWYCH WYSTĘPUJĄCYCH W LATACH 2016 I 2015 ZOSTAŁY ZAPREZENTOWANE PONIŻEJ

Wyniki segmentów i ich udział w przychodach ogółem po 12 miesiącach 2016 r i 12 miesiącach 2015 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Rok zakończony 31 grudnia 2016	Underground	Surface	Razem
Przychody ze sprzedaży	741 163	288 578	1 029 741
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	549 768	236 713	786 481
Zysk brutto na sprzedaży	191 395	51 856	243 260
Zysk na sprzedaży	119 204	38 759	157 963
Marża na sprzedaży	16,08%	13,43%	15,34%
Udział segmentu w przychodach	72,00%	28,00%	100,00%

Rok zakończony 31 grudnia 2015	Underground	Surface	Razem
Przychody ze sprzedaży	638 930	162 047	800 976
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	476 013	125 869	601 882
Zysk brutto na sprzedaży	162 917	36 177	199 094
Zysk na sprzedaży	46 655	21 969	68 624
Marża na sprzedaży	7,30%	13,60%	8,60%
Udział segmentu w przychodach	79,80%	20,20%	100,00%

Grupa nie prezentuje informacji o amortyzacji, nakładach na środki trwałe, sumie aktywów i zobowiązaniach segmentu z uwagi na fakt, iż dane w takim układzie nie są analizowane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji.

Działalność zaniechana

W 2016 i 2015 roku brak działalności zaniechanej.

Segmenty geograficzne

Grupa prowadzi działalność na terenie Polski, Rosji, Unii Europejskiej i państw pozostałych. Działalność produkcyjna wszystkich segmentów branżowych prowadzona jest na terenie Polski.

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje dotyczące rynków zbytu Grupy, niezależnie od kraju pochodzenia sprzedawanych produktów lub usług.

SEGMENTACJA GEOGRAFICZNA PRZYCHODÓW

Przychody ze sprzedaży	12 miesięcy 2016	12 miesięcy 2015	Dynamika	Udział %
Polska	725 810	584 307	24,22%	70,48%
Rosja i WNP	124 256	136 823	(9,18)%	12,07%
Unia Europejska	123 457	59 776	106,53%	11,99%
Pozostałe kraje europejskie	4 220	1 607	162,60%	0,41%
Pozostałe	51 998	18 463	181,63%	5,05%
RAZEM	1 029 741	800 976	28,56%	100,00%
Eksport łącznie	303 931	216 669	40,27%	29,52%

W opinii Emitenta nie istnieje istotne uzależnienie od któregośkolwiek z odbiorców maszyn górniczych, jako pojedynczych podmiotów. Jednocześnie można mówić o znaczącej koncentracji sprzedaży do jednego sektora gospodarki jakim jest górnictwo. Wśród odbiorców mających ponad 10%-owy udział w ogóle przychodów Grupy w 2016 roku, można wyróżnić: Tauron Wydobycie S.A., Polską Grupę Górnictwa sp. z o.o. (dawniej Kompanię Węglową S.A.) oraz Jastrzębską Spółkę Węglową S.A.

6. KOSZTY RESTRUKTURYZACJI

W 2016 roku Grupa nie poniosła kosztów restrukturyzacji w rozumieniu MSR 37.

7. KOSZTY RODZAJOWE

Zysk na działalności operacyjnej na dzień 31.12.2016 roku wyniósł 113 730 tys. zł i został osiągnięty po uwzględnieniu następujących kosztów:

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) amortyzacja	124 912	140 900
- amortyzacja wartości niematerialnych	5 184	10 650
- amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	119 728	130 250
b) zużycie materiałów i energii	368 252	324 231
c) usługi obce	259 635	180 950
d) podatki i opłaty	8 384	7 467
e) wynagrodzenia	141 798	132 581
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	31 990	30 027
g) pozostałe koszty rodzajowe	21 123	22 893
Koszty według rodzaju, razem	955 694	839 049
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	- 38 084	- 91 361
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	- 77 367	- 68 546
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	- 18 724	- 31 752
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	- 66 573	- 98 718
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	755 346	548 671

Na koszt usług obcych w głównej mierze składają się usługi podwykonawstwa firm zewnętrznych, usługi różnego rodzaju obróbki materiałów, usługi doradcze, usługi prawne, koszty dokumentacji technicznej oraz koszty transportu.

8. KOSZTY ZATRUDNIENIA

W tabeli poniżej przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu w osobach i wynagrodzeniach w Grupie (z uwzględnieniem Zarządu):

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
Pracownicy umysłowi	867	873
Pracownicy fizyczni	1 583	1 617
Pracownicy na urloпах wychowawczych	4	5
Razem	2 454	2 495

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Spółka poniosła następujące koszty zatrudnienia:	173 788	162 608
Wynagrodzenia	141 798	132 581
Składki na ubezpieczenie społeczne	27 683	24 577
Inne świadczenia pracownicze	4 307	5 450

9. INNE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

INNE PRZYCHODY OPERACYJNE	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	3 921	14 492
- na ryzyko procesowe	-	922
- na kary i grzywny	3 600	8 083
- na naprawy gwarancyjne	321	3 414
- na odprawy dla zwalnianych pracowników	-	1 218
- pozostałe	-	855
b) pozostałe, w tym:	25 018	12 993
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	-	720
- umorzone zobowiązania	28	16
w tym z postępowania układowego	-	16
- odzyski ze zwrotów, demontażu aktywów trwałych	2 116	1 402
- złomowanie	5 628	6 195
- odszkodowania	14 458	3 010
- otrzymane upusty, rabaty	112	-
- przychody z udostępnienia dokumentacji	-	261
- inne	2 676	1 388
Inne przychody operacyjne, razem	28 939	27 484

Pozycja odszkodowania obejmuje przede wszystkim otrzymane rekompensaty za niezwrócone lub uszkodzone maszyny górnicze.

INNE KOSZTY OPERACYJNE	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) utworzone rezerwy (z tytułu)	7 850	707
- na ryzyko procesowe	30	-
- na naprawy gwarancyjne	-	707
- pozostałe	7 820	-
b) pozostałe, w tym:	51 898	47 164
- koszty napraw gwarancyjnych	17 680	11 489
- poniesione koszty reklamacji	10 052	5 369
- koszty reklamacji zakończonych zafakturowane	10 842	7 384
- koszty demontażu, likwidacji środków trwałych	5 688	4 530
- wydany węgiel dla emerytów i wypłacony deputat węglowy	10	20
- kary, grzywny, odszkodowania	2 554	8 158
- należności umorzone	-	-
- złomowanie	2 264	4 113
- koszty odpraw	869	2 089
- wpis do odwołania-zamówienia publiczne	99	124
- inne	1 840	3 888
Inne koszty operacyjne, razem	59 748	47 871

AKTUALIZACJA WARTOŚCI AKTYWÓW	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	1. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych, w tym	15 912
- utworzenie odpisu aktualizującego zapasy	10 937	3 890
- utworzenie odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe	3 317	3 373
- utworzenie odpisu aktualizującego należności	1 658	521

10. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

Przychody finansowe	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
1. Przychody finansowe z tytułu dywidend i udziałów w zyskach	372	200
2. Odsetki	11 981	9 622
a) od pożyczek w tym	408	244
- od jednostek powiązanych	367	236
b) pozostałe odsetki w tym: od leasingów, kredytu kupieckiego, należności i środków pieniężnych	11 573	9 378
3. Zysk ze zbycia inwestycji	-	78
4. Aktualizacja wartości inwestycji	-	-
5. Inne	13 800	12 763
a) dodatnie różnice kursowe	4 502	2 562
b) rozwiązane rezerwy	-	169
c) rozliczanie kontraktów terminowych	1 926	7 149
d) sprzedaż wierzytelności	1 730	2 047
e) pozostałe	5 582	836
f) umorzone odsetki od zobowiązań	60	-
PRZYCHODY FINANSOWE RAZEM	26 153	22 663

Koszty finansowe	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
1. Koszty finansowe z tytułu odsetek	17 163	7 643
a) od kredytów i pożyczek	9 227	3 767
- w tym od jednostek powiązanych	363	592
b) pozostałe odsetki	7 936	3 877
2. Strata ze zbycia inwestycji	-	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji	767	537
4. Inne koszty finansowe	16 885	5 969
a) ujemne różnice kursowe	5 472	1 983
b) utworzone rezerwy	1 318	-
c) prowizje	3 177	1 327
d) opłaty i gwarancje bankowe	2 168	764
e) ochrona ubezpieczeniowa	4 052	95
f) rozliczanie kontraktów terminowych	-	241
g) dyskonto z tytułu wyceny	189	170
h) pozostałe, głównie odpisy na aktywa finansowe	509	1 390
KOSZTY FINANSOWE RAZEM	34 815	14 149

11. PODATEK DOCHODOWY

RÓŻNICE POMIĘDZY NOMINALNĄ A EFEKTYWNA STAWKĄ PODATKOWĄ	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	w TPLN	w TPLN
Wynik finansowy brutto	105 069	51 602
Podatek dochodowy 19%	19 963	9 804
Trwale różnice przychodów nie będących przychodami i kosztów nie będących kosztami według przepisów podatkowych	- 11 387	-27 332
Różnice z tytułu korzystania ze zwolnienia w podatku dochodowym z tytułu działalności gospodarczej na terenie strefy, rozliczenie straty podatkowej oraz darowizny	- 34 539	-18 601
Podatek dochodowy zwrócony za lata poprzednie na rachunek przez Urząd Skarbowy	-	-4 850
Wynik brutto skorygowany o różnice trwale	59 143	819
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	11 237	116
Efektywna stopa podatkowa	19%	19%

PODATEK DOCHODOWY ODROZCZONY, WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT:	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
- zmniejszenie (zwiększenie) z tytułu powstania i odwrócenia się różnic przejściowych	2 804	- 1 297
Podatek dochodowy odroczony, razem	2 004	- 1 297

Część bieżąca podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

12. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

Na dzień 31.12.2016 roku Grupa zakwalifikowała jako przeznaczone do sprzedaży, aktywa trwałe o łącznej wartości 1 729 tys. zł. Na dzień 31.12.2015 Grupa nie posiadała aktywów trwałych zakwalifikowanych jako przeznaczonych do sprzedaży.

13. DYWIDENDY

Dnia 15.06.2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Polskie Maszyny Górnicze S.A. podjęło uchwałę o podziale zysku netto za rok obrotowy 2015. Mocą powyższej uchwały zysk netto w kwocie 1 050 868,63 zł przeznaczono na wypłatę dywidendy spółce FAMUR SA. Dywidenda została uregulowana w dniu 30.06.2016 r.

14. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Zysk netto danego roku dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję podlegający podziałowi między akcjonariuszy jednostki dominującej	93 819	51 960
Zysk netto danego roku dla działalności zaniechanej	-	-
Zysk wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego przypadającego na jedną akcję	93 819	51 960

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TSZT	TSZT
Średnia ważona liczba akcji podmiotu dominującego wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	486 470	481 500
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego na jedną akcję	486 470	481 500

	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016	Za okres 01.01.2015 - 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Zysk netto danego roku podlegający podziałowi między akcjonariuszy jednostki dominującej	93 819	51 960
Zysk netto z działalności kontynuowanej dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję, po wyłączeniu wyniku na działalności zaniechanej	93 819	51 960

Zysk z działalności kontynuowanej wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego przypadającego na jedną akcję, po wyłączeniu wyniku na działalności zaniechanej	93 819	51 960
--	--------	--------

Zysk netto na jedną akcję zwykłą dla działalności kontynuowanej	0,19	0,11
Zysk netto na jedną akcję zwykłą dla działalności zaniechanej	0,00	0,00

15. ZABEZPIECZENIA NA MAJĄTKU GRUPY

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
	TPLN	TPLN
	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Nieruchomości	122 642	135 902
Środki trwałe	25 110	25 377
Zapasy	34 276	60 941
Akcje	-	-
Razem	182 028	222 220

16. WARTOŚĆ FIRMY Z KONSOLIDACJI

Na dzień 31.12.2016 roku oraz na dzień 31.12.2015 roku nie dokonano odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości firmy.

WARTOŚĆ FIRMY PRZEJĘTA W RAMACH NABYCIA JEDNOSTEK GOSPODARCZYCH	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	w TPLN	w TPLN
NOWOMAG S. A.	4 510	4 510
FAZOS S. A.	65 031	65 031
PIOMA S. A.	8 813	8 813
PMG S. A.	5	5
GEORYT Sp. z o.o.	6 048	6 048
REMAG S.A.	72 400	72 400
ZMG Glinik Sp. z o.o.	4 549	4 549
FAMUR FAMAK S.A.	58 704	58 704
FAMUR PEMUG Sp. z o.o.	1 173	-
Wartość firmy (netto)	221 233	220 060

W 2016 roku w wyniku transakcji zakupu udziałów w Famur Pemug sp. z o.o. przez FAMUR FAMAK S.A. została rozpoznana wartość firmy w kwocie 1.173 tys. Zł. Transakcja szerzej została opisana w nocie 49.

Roczny test utraty wartości

W ciągu roku obrotowego przeprowadzono test na utratę wartości. Test dokonano za pomocą metody wyceny zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopę dyskonta przyjęto na poziomie 6,22%. Zastosowano 10-cio letni okres prognozy, na podstawie sporządzonej prognozy długoterminowej, gdzie przyjęto bezpieczne założenia co do prognoz rynkowych w zakresie wzrostów sprzedaży, w segmentach Underground i Surface, w których spółka działa, bazując na rentownościach osiągniętych historycznie oraz sytuacji rynkowej. Założono kontynuację działalności po okresie prognozy – dla określenia wartości rezydualnej zastosowano wzór na rentę wieczystą.

Stwierdzono, iż utrata wartości firmy nie nastąpiła, w związku z czym nie było konieczności dokonywania odpisów na wartość firmy.

Alokacja wartości firmy do segmentów działalności

Bilansową wartość firmy przypisano do segmentów działalności Grupy:

Underground	161 351
Surface	59 882
Razem	221 233

Wartość firmy koncentruje się w 2 podstawowych segmentach działalności Grupy: Underground (produkty i usługi dla górnictwa podziemnego) oraz Surface (produkty i usługi dla górnictwa naziemnego i przemysłu).

17. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) od powiązanych jednostek (z tytułu)	2 865	3 770
- gwarancje należytego wykonania umów	2 865	3 770
a) od pozostałych jednostek (z tytułu)	19 788	4 248
- gwarancje należytego wykonania umów	148	356
- z tytułu leasingu	19 640	3 891
Należności długoterminowe netto	22 653	8 017
b) odpisy aktualizujące wartość należności	0	1 083
Należności długoterminowe brutto	22 653	9 101

18. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 r.

	a	b	c		d		Wartości niematerialne, razem
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	- oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne, w tym: nakłady na wartości niematerialne		
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	40 479	220 060	19 976	12 353	16 670	7 360	297 185
b) zwiększenia (z tytułu)	3 094	1 173	1 439	132	2 300	495	8 006
- nabycie	3 094	1 173	1 301	79	1 741	495	7 309
- inne	0	0	138	53	559	0	697
- w tym włączenie do konsolidacji	0	0	53	53	364	0	417
- w tym zmiana prezentacji innych	0	0	0	0	195	0	195
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	7	7	5 190	4 638	5 197
- sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
- inne (w tym: przyjęcie z nakładów)	0	0	7	7	5 190	4 638	5 197
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	43 573	221 233	21 408	12 478	13 780	3 217	299 994
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	36 888	0	17 500	11 411	9 114	0	63 502
f) umorzenie za okres (z tytułu)	3 202	0	1 682	535	330	0	5 214
- sprzedaży	0	0	0	0	-103	0	-103
- bieżące umorzenie	3 202	0	1 629	482	353	0	5 184
- włączenie do konsolidacji	0	0	53	53	80	0	133
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	40 090	0	19 182	11 947	9 444	0	68 716
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	195	0	195
- zwiększenie	0	0	0	0	3 070	3 070	3 070
- zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	3 265	3 070	3 265
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	3 483	221 233	2 226	531	1 071	147	228 013

Nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości firmy.

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 r.

	a koszty zakończonych prac rozwojowych	b wartość firmy	c nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym: - oprogramowanie komputerowe		d inne wartości niematerialne, w tym: nakłady na wartości niematerialne		Wartości niematerialne, razem
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	36 107	220 060	17 489	11 785	19 017	9 705	292 673
b) zwiększenia (z tytułu)	4 372	0	2 487	568	4 052	4 053	10 911
- nabycie	4 372	0	2 487	568	4 052	4 053	10 911
- inne	0	0	0	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	0	0	6 398	6 398	6 398
- sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
- likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
- rozliczenie aportu	0	0	0	0	0	0	0
- inne	0	0	0	0	6 398	6 398	6 398
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	40 479	220 060	19 976	12 353	16 670	7 360	297 185
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	28 891	0	16 311	10 846	7 650	0	52 852
f) umorzenie za okres (z tytułu)	7 997	0	1 189	564	1 464	0	10 650
- sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
- likwidacji	0	0	0	0	0	0	0
- bieżące umorzenie	7 997	0	1 189	564	1 464	0	10 650
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	36 888	0	17 500	11 411	9 114	0	63 501
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0	0
- zwiększenie	0	0	195	195	0	0	195
- zmniejszenie	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	195	195	0	0	195
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	3 591	220 060	2 281	747	7 557	7 360	233 489

19. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 r.

	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	52 800	179 094	577 134	13 231	14 560	836 819
b) zwiększenia (z tytułu)	2 566	4 698	91 377	7 729	899	107 269
- zakupu	0	3 668	6 693	6 049	472	16 882
- wytworzenie w ramach własnej produkcji	0	0	78 525	656	0	79 181
- inne, w tym:	2 566	1 030	6 159	1 024	427	11 206
- włączenie do konsolidacji	0	0	50	0	0	50
c) zmniejszenia (z tytułu)	1 972	4 508	106 049	4 335	657	117 521
- sprzedaży	545	325	6 779	3 387	1	11 037
- likwidacji	0	3 881	62 798	503	251	67 433
- inne ruchy na środkach	1 427	302	36 472	445	405	39 051
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	53 394	179 284	562 462	16 625	14 802	826 567
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	176	38 915	395 687	9 795	12 253	456 826
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	37	5 861	13 087	924	522	20 431
- zwiększeń	37	7 030	114 608	2 274	774	124 723
- zmniejszeń z tyt. likwidacji	0	1 137	59 413	291	249	61 090
- zmniejszeń z tyt. Sprzedaży	0	32	6 067	1 016	1	7 116
- innych zmniejszeń	0	0	36 041	43	2	36 086
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	213	44 776	408 774	10 719	12 775	477 257
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	5 149	726	15	59	5 949
- zwiększenie	0	239	0	0	0	239
- zmniejszenie	0	2 826	592	3	5	3 426
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	2 562	134	12	54	2 762
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	53 181	131 946	153 554	5 894	1 973	346 548

W 2016 r. Grupa nie zaciągnęła zobowiązań umownych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych. Na koniec 2016 wartość środków trwałych w budowie wynosi 6 487 tys. zł.

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 r.

	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	53 573	177 942	569 238	16 709	14 253	831 716
b) zwiększenia (z tytułu)	0	9 247	77 291	2 526	658	89 723
- zakupu	0	9 247	5 739	1 546	658	17 190
- wytworzenie w ramach własnej produkcji	0	0	71 553	980	0	72 533
- przekształcenia dzierżawy w leasing	0	0	0	0	0	0
- inne	0	0	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	774	8 095	69 396	6 004	352	84 621
- sprzedaży	774	1 195	5 274	4 211	35	11 489
- likwidacji	0	6 900	38 059	1 664	299	46 922
- inne ruchy na środkach	0	0	26 063	129	18	26 210
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	52 800	179 094	577 134	13 231	14 560	836 818
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	139	34 646	336 052	12 661	11 173	394 672
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	37	4 268	59 635	-2 866	1 080	62 153
- zwiększeń	37	6 893	125 212	2 514	1 411	136 067
- zmniejszeń z tyt. likwidacji	0	2 491	36 011	2 746	297	41 544
- zmniejszeń z tyt. Sprzedaży	1	134	3 504	2 634	16	6 289
- zmniejszeń z tyt. hiperinflacji	0	0	0	0	0	0
- innych zmniejszeń	0	0	26 063	0	18	26 081
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	176	38 915	395 687	9 795	12 253	456 825
h) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	7 267	313	19	64	7 662
- zwiększenie	0	2 991	712	0	0	3 703
- zmniejszenie	0	5 109	299	3	5	5 417
i) odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	5 149	726	15	59	5 949
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	52 624	135 031	180 721	3 420	2 248	374 044

W 2015 r. Grupa nie zaciągnęła zobowiązań umownych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych. Na koniec 2015 wartość środków trwałych w budowie wynosi 11 394 tys. zł.

20. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

W Grupie występują nieruchomości inwestycyjne w postaci gruntów i budynków na łączną wartość netto 6 364 tys. zł.

Spółka stosuje do wyceny nieruchomości inwestycyjnych model oparty na wartości przeszacowanej. Wartość godziwą nieruchomości inwestycyjnej szacuje się na podstawie oceny wartości nieruchomości przez niezależnego rzeczoznawcę.

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych.

Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wykazywane według wartości godziwej. Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych są ujmowane w innych całkowitych dochodach w tym okresie, w którym powstały, z uwzględnieniem powiązanego wpływu na podatek odroczoney.

Poniżej przedstawiono tabelę ujawniającą wartość brutto wraz z umorzeniem nieruchomości inwestycyjnych. Nieruchomości inwestycyjne są wyceniane w wartości godziwej.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 r.

w TPLN	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Nieruchomości inwestycyjne , razem
a) wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	2 907	3 653	6 560
b) zwiększenia	0	0	0
c) zmniejszenie z tyt. Sprzedaży	0	9	9
d) wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	2 907	3 644	6 551
e) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	2 907	3 457	6 364

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 r.

w TPLN	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Nieruchomości inwestycyjne , razem
a) wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	2 907	4 175	7 082
b) zwiększenia	0	0	0
c) zmniejszenie z tyt. Sprzedaży	0	522	522
d) wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	2 907	3 653	6 560
e) wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	2 907	3 653	6 560

Wartość nieruchomości inwestycyjnych jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE przychody i koszty z tytułu użytkowania

nieruchomości inwestycyjne	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2015
uzyskane przychody z tytułu użytkowania	174	174
poniesione koszty z tytułu użytkowania	171	170

21. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE

Inwestycje w jednostki stowarzyszone nie są istotnymi przedsięwzięciami z punktu widzenia Grupy.

Na dzień bilansowy FAMUR SA posiada:

- 50% udziałów w Centrum Techniki Górniczej Glinik Sp. o.o. (Nowokuźnieck – Rosja)
- 49% akcji w Fabryce Maszyn J.S. Czernych S.A. (Kisielewsk – Rosja)
- 50% udziałów w Stadmar Sp. z o.o.

22. AKTYWA FINANSOWE

DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH	Na dzień 31.12.2016		Na dzień 31.12.2015	
	TPLN		TPLN	
Wartość udziałów i akcji spółek niepodlegających konsolidacji	19 993		26 670	
Razem	19 993		26 670	

Zestawienie jednostek powiązanych zaprezentowano we wprowadzeniu do sprawozdania na stronie 17.

Na wartość udziałów i akcji niepodlegających konsolidacji składają się udziały/akcje w spółkach: Dams GmbH, Famur Institute Sp. z o.o., OOO Famur Rosja, OOO Famur Ukraina, Famur India Mining Solutions, TOO Famur Kazachstan, SKW Biuro Projektowo-Techniczne Sp. z o.o., Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji Separator Sp. z o.o., Fugo Projekt Sp. z o.o. oraz pozostałe.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu lub do sprzedaży.

23. ZAPASY

Wartość zapasów po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wynosi:

ZAPASY	Stan na koniec okresu 31.12.2016		Stan na koniec okresu 31.12.2015	
	TPLN		TPLN	
a) materiały	63 551		77 555	
b) półprodukty i produkty w toku	57 899		73 728	
c) produkty gotowe	16 250		15 851	
Zapasy, razem	137 700		167 134	

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ ZAPASÓW	Stan na koniec okresu 31.12.2016		Stan na koniec okresu 31.12.2015	
	TPLN		TPLN	
Stan na początek okresu	18 027		24 738	
a) zwiększenia (z tytułu)	12 494		3 961	
- utworzenie odpisu	12 494		3 961	
b) zmniejszenia (z tytułu)	10 278		10 672	
- wykorzystanie	8 680		10 672	
- rozwiązanie	1 557		-	
- przekazanie do spółki wydzielonej	41		-	
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	20 243		18 027	

Na kwotę utworzenia odpisów na zapasy w znacznej części składają się odpisy na przyjęte używane maszyny górnicze, które w większości zostały zlikwidowane,

24. KONTRAKTY DŁUGOTERMINOWE

Wyszczególnienie	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Łączna kwota przychodów na dzień bilansowy dla otwartych kontraktów:	405 557	193 184
Minus faktury wystawione zgodnie z postępowaniem prac na dzień bilansowy dla otwartych kontraktów:	221 696	134 721
Ujęte w sprawozdaniu finansowym jako kwoty należne w ramach umowy o usługę budowlaną prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w należnościach z tytułu dostaw i usług	183 861	58 463
Kwoty przychodów z tytułu umów ujęte jako przychody za dany okres -zafakturowane	445 634	273 185
Zaliczki otrzymane na dzień 31.12. z tytułu kontraktów długoterminowych	12 350	8 223

25. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	Wartość godziwa należności z tytułu sprzedaży w postaci leasingu finansowego	Wartość godziwa należności z tytułu sprzedaży w postaci leasingu finansowego
	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Należności z tytułu leasingu finansowego, płatne w okresie:	31 497	23 118
Do jednego roku	15 869	18 305
Od roku do pięciu lat	15 628	4 813
Powyżej pięciu lat	-	-
Minus: przychód do uzyskania w kolejnych okresach	4 387	11 465
Wartość bieżąca minimalnych rat należnych rat leasingowych	27 110	11 653
W podziale na:		
Długoterminowe należności z tytułu leasingu finansowego (płatne w okresie powyżej 12 m-cy)	13 967	3 891
Krótkoterminowe należności z tytułu leasingu finansowego (płatne w okresie do 12 m-cy)	13 143	7 762

Jednostki Grupy nie określają wartości rezydualnej wyrobów oddanych w użytkowanie na podstawie umów leasingu finansowego. Przepisy zawarte w MSR 17 zalecają stosowanie degresywnych metod podziału kosztów finansowych na poszczególne okresy leasingu. Jednostki Grupy stosują metodę odwróconych okresów w celu ustalenia kwoty odsetek na poszczególne okresy leasingu i ujmują ją w przychodach ze sprzedaży działalności podstawowej, zgodnie z opisanymi wyżej zasadami rachunkowości.

26. POZOSTAŁE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) od jednostek powiązanych	23 674	11 712
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	22 482	10 858
- do 12 miesięcy	22 482	10 858
- powyżej 12 miesięcy	-	-
- inne	1 192	854
- dochodzone na drodze sądowej	-	-
b) należności od pozostałych jednostek	496 689	350 106
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	474 109	326 560
- do 12 miesięcy	474 109	326 560
- powyżej 12 miesięcy	-	-
- z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	6 235	9 463
- inne	3 202	6 321
- z tytułu leasingu finansowego	13 143	7 762
- dochodzone na drodze sądowej	-	-
Należności krótkoterminowe netto, razem	520 363	361 818
c) odpisy aktualizujące wartość należności	86 020	74 661
Należności krótkoterminowe brutto, razem	606 383	436 479

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
Stan na początek okresu	74 661	110 263
a) zwiększenia (z tytułu)	17 061	6 143
- należności przeterminowane	8 961	2 815
- zagrożenie nieściągalności	6 997	3 273
- wycena należności w walutach na dzień bilansowy	1 103	56
b) zmniejszenia (z tytułu)	5 702	41 745
- wykorzystanie	872	37 751
- wycena należności w walutach na dzień bilansowy	93	135
- rozwiązanie	4 737	3 858
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	86 020	74 661

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG (PRZETERMINOWANE-BRUTTO) - Z PODZIAŁEM NA NALEŻNOŚCI NIE SPŁACONE W OKRESIE:	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) do 1 miesiąca	11 623	23 030
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10 816	13 976
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 775	5 931
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	6 815	5 334
e) powyżej 1 roku	27 411	19 882
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	59 440	68 152
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane	29 806	24 808
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	29 634	43 344

POZOSTAŁE AKTYWA DŁUGOTERMINOWE (ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE)	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	3 300	3 067
- certyfikaty	-	316
- polisy majątkowe	242	146
- prowizje i opłaty	3 058	2 486
- pozostałe	-	120
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	3 300	3 067

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	3 412	2 255
- odsetki i prowizje od kredytów i pożyczek	700	927
- ubezpieczenia	1 820	456
- dokumentacja, analizy, certyfikaty	448	403
- inne	444	469
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	3 412	2 256

Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	31.12.2016 TPLN	31.12.2015 TPLN
a) udzielone pożyczki do spółek powiązanych	7 743	5 802
SKW Sp. z o.o.	517	503
Famur Kazachstan	420	905
Famur Rosja	6 704	4 393
Fugo SA	102	
b) udzielone pożyczki do pozostałych jednostek	0	2 008
suma	7 743	7 810

Środki pieniężne

Gotówka oraz ich ekwiwalenty składają się ze środków pieniężnych w kasie oraz środków pieniężnych na lokatach bankowych.

W związku z powyższym wartość księgowa tych aktywów odpowiada ich wartości godziwej.

27. KREDYTY I POŻYCZKI

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2016

FAMUR SA

Kredyty bankowe/Pożyczka	Siedziba	Kwota pobrania TPLN	Termin spłaty	Oznaczenie waluty	kwota pozostała do spłaty TPLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
PKO BP S.A.	Warszawa	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	WIBOR 1M+marża	Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
PKO BP S.A.	Warszawa	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	WIBOR 1M+marża	Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Hipoteka umowna łączna wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2018-08-31	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Zastaw rejestrowy na zapasach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Raiffeisen Bank Polska S.A.	Warszawa	50 000	2018-09-28	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Bank Gospodarstwa Krajowego	Warszawa	40 000	2018-09-04	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Upoważnienie do rachunków bankowych
ICBC S.A.	Warszawa	80 000	2019-05-12	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Hipoteka umowna na nieruchomościach
mBank S.A.	Warszawa	30 000	2017-05-30	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Hipoteka umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia

FAMUR

Dams GMBH	Velbert Niemcy	9 190 2 077	2017-12- 31	PLN/EUR w tym EUR	9 190 2 077	EURIBOR + marża	Umowa pożyczki z 06-11-2012
Naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek				PLN	364		
					159 554		

FAMUR FAMA SA

Kredyty bankowe/Pożyczka	Siedziba	Kwota pobrania TPLN	Termin spłaty	Oznaczenie waluty	kwota pozostała do spłaty TPLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	Warszawa	20 000	2018-05-24	PLN	8 878	WIBOR+marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na zapasach + cesja praw z polisy, List intencyjny wystawiony przez Famur S.A., Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Credit Agricole Bank Polska S.A.	Warszawa	20 000	2019-10-30	PLN	16 556	WIBOR+marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na na środkach trwałych + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
					25 434		

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2015

FAMUR S.A.

Kredyty bankowe/Pożyczka	Siedziba	Kwota pobrania PLN	Termin spłaty	Oznaczenie waluty	kwota pozostała do spłaty TPLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
PKO BP S.A.	Warszawa	25 000	2016-04-23	PLN	9 838	WIBOR 1M+marża	Przeprowadzania wpływów za pośrednictwem rachunków prowadzonych w Banku Zastaw rejestrowy na zapasach- materiały i półprodukty wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Weksel in blanco BTE Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka kaucyjna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
PKO BP S.A.	Warszawa	58 000	2016-10-10	PLN	0	WIBOR 1M+marża	BTE Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej
PKO BP S.A.	Warszawa	92 000	2017-04-06	PLN	0	WIBOR 1M+marża	BTE Hipoteka umowna łączna Zastaw rejestrowy na środkach trwałych - maszynach i urządzeniach Cesja praw z umowy ubezpieczenia ww. przedmiotów
PKO BP S.A.	Warszawa	42 000	2016-01-15	PLN	28 486	WIBOR 1M+marża	Przeprowadzanie obrotów za pośrednictwem rachunków prowadzonych w banku Hipoteka kaucyjna łączna na prawach wieczystego użytkowania nieruchomości Zastaw rejestrowy na zapasach Przelew wierzytelności z umów ubezpieczenia majątku BTE Pełnomocnictwo do rachunku bankowego Weksel in blanco
PKO BP S.A.	Warszawa	30 000	2016-02-08	PLN	29 377	WIBOR 1M+marża	Przeprowadzanie obrotów za pośrednictwem rachunków prowadzonych w banku Zastaw rejestrowy na zapasach- materiały i półprodukty wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia BTE Hipoteka kaucyjna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2018-08-31	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Zastaw rejestrowy na zapasach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Raiffeisen Bank Polska S.A	Warszawa	50 000	2018-09-28	PLN	0	WIBOR 1M+marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie ar. 777 KPC Hipoteka umowna łączna Cesja praw z umowy ubezpieczenia ww. przedmiotów
Bank Gospodarstwa	Warszawa	40 000	2018-09-04	PLN	0	WIBOR	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie ar. 777 KPC

FAMUR

Krajowego					1M+marża	Hipoteka Cesja praw z umowy ubezpieczenia ww. przedmiotów
Dams GMBH	7 671	2015-12-31	PLN/ EUR	6 722	EURIBOR + marża	
	1 800		w tym EUR	1 577		
Naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek				213		
				74 636		

FAMUR FAMA S.A.

Kredyty bankowe/Pożyczka	Siedziba	Kwota pobrania PLN	Termin spłaty	Oznaczenie waluty	kwota pozostała do spłaty TPLN	Warunki oprocentowania	Zabezpieczenia
Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	Warszawa	20 000	2018-05-24	PLN	15 861	WIBOR+marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na zapasach + cesja praw z polisy, List intencyjny wystawiony przez Famur S.A., Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
					15 861		

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2016 i 31.12.2015

Na dzień 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły długoterminowe zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek.

28. OBLIGACJE

W styczniu 2016 roku Grupa wyemitowała w ramach programu obligacji zabezpieczonych pierwszą transzę A o wartości nominalnej 108 milionów złotych. Obligacje te są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę dla każdego 6-cio miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Obligacje serii A zostały zdematerializowane i zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 12 stycznia 2016 r. Obligacje zarejestrowane w depozycie zostały oznaczone kodem ISIN PLFAMUR00038. Datą emisji Obligacji serii A jest 12 stycznia 2016 r. Datą wykupu Obligacji serii A jest dzień 13 stycznia 2020 r.

29. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM

Grupa zarządza kapitałem by zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego. Ogólna strategia działania Grupy nie ulega zmianie.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie kontynuowania działalności w takiej formie i zakresie, aby możliwe było zapewnienie zwrotu z inwestycji akcjonariuszom, zapewnienie korzyści dla innych zainteresowanych stron, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu. Aby utrzymać lub skorygować strukturę kapitału Grupa może zmienić kwotę dywidend do wypłacenia akcjonariuszom, emitować nowe akcje, zwiększać zadłużenie lub sprzedawać aktywa w celu obniżenia zadłużenia.

Grupa monitoruje kapitał przy pomocy wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę zobowiązań (obejmujących kredyty, pożyczki, zobowiązania handlowe i pozostałe) pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wykazany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej plus zadłużenie netto.

Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyty ujawnione w nocie nr 27, środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym wyemitowane akcje, i zysk zatrzymany.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego jak również na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 i 31 grudnia 2015 Grupa spełnia wszelkie kowenanty z obowiązujących ją umów.

30. PODATEK ODRO CZONY

Poniżej zaprezentowano stany aktywów i rezerwy na podatek odroczony na dzień bilansowy w oparciu o najistotniejsze pozycje:

a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

STAN AKTYWÓW Z TYTUŁU ODRO CZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	36 256	37 850
a) odniesionych na wynik finansowy	36 227	38 247
- powstania różnic przejściowych	36 227	38 247
- świadczenia na rzecz pracowników	3 827	4 010
- straty odliczane za lata poprzednie	2 370	6 737
- niewypłacone wynagrodzenia	767	690
- zobowiązania odsetkowe	158	53
- nie zrealizowane różnice kursowe	558	233
- odpisy aktualizujące majątek niefinansowy	3 608	3 201
- odpis aktualizujący majątek finansowy	1 390	2 337
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	2 108	2 128
- niezafakturowane koszty do sprzedaży	3 712	459
- rezerwa na węgiel i deputat dla emerytów	2 732	2 851
- inne w tym:	14 997	15 548
aktywo na WNIP	13 609	13 609
b) odniesionych na całkowite dochody	29	-397
- wycena aktuarialna	29	-397

b) Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

STAN REZERWY Z TYTUŁU ODRO CZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	28 159	27 008
a) odniesionej na wynik finansowy	22 072	20 921
- powstania różnic przejściowych	22 072	20 921
- podatkowe rozliczenie leasingu	1 242	-
- amortyzacja środków trwałych	616	14
- odsetki i prowizje dotyczące kredytów	1 014	1 034
- rezerwa z tyt. różnicy pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	11 406	14 875
- dodatnie różnice kursowe	1 004	765
- wynik na kontraktach długoterminowych	6 578	1 076
- inne	212	3 158
b) odniesionej na kapitał własny	6 087	6 087
- przekształcenie na MSR	6 087	6 087

31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	Wartość bieżąca rat leasingowych	Wartość bieżąca rat leasingowych
	Stan na koniec okresu 31.12.2016 TPLN	Stan na koniec okresu 31.12.2015 TPLN
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, wymagalne w ciągu:		
jednego roku	5 541	1 099
dwóch do pięciu lat	2 382	541
powyżej pięciu lat	3 159	558
-	-	-
Pomniejszone o przyszłe odsetki:	176	50
Wartość bieżąca przyszłych zobowiązań	5 365	1 048
Pomniejszona o kwoty wymagalne w ciągu 12 miesięcy (ujęte w zobowiązaniach krótkoterminowych)	2 297	508
Zobowiązanie wymagalne w okresie po 12 miesiącach	3 068	540

32. INNE ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

Na saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe oraz inne zobowiązania bieżące.

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) wobec jednostek powiązanych	44 991	13 068
- kredyty i pożyczki, w tym:	9 099	6 936
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	35 643	6 132
- do 12 miesięcy	35 643	6 132
- inne	249	-
b) wobec pozostałych jednostek	509 209	231 227
- kredyty i pożyczki	175 798	83 562
- inne zobowiązania finansowe	2 280	508
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	149 305	90 590
- do 12 miesięcy	149 305	90 590
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	47 749	16 335
- z tytułu wynagrodzeń	7 276	6 872
- inne	126 801	33 361
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	554 200	244 295

Zdaniem Zarządu Jednostki Dominującej wartość księgowa zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

INNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	21 999	22 519
- długoterminowe	3 437	-
- krótkoterminowe (w tym:)	18 562	22 519
- poręczenie	625	-
- kombajn i części oddane w komis	2 797	3 177
- dotacja	15 140	19 342
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	21 999	22 519

33. REZERWY

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	21 132	26 509
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	6 735	8 909
- rezerwy na świadczenia emerytalne	1 327	1 809
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	13 070	15 791
e) stan na koniec okresu	19 222	21 132
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	5 479	6 735
- rezerwy na świadczenia emerytalne	1 018	1 327
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	12 724	13 070

ZMIANA STANU KRÓTKOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	12 887	12 524
- rezerwa na świadczenia pracownicze	4 748	4 874
- rezerwa na świadczenie emerytalne	121	67
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 493	1 943
- rezerwa na urlopy	6 525	5 640
b) stan na koniec okresu	15 514	12 887
- rezerwa na świadczenia pracownicze	6 654	4 748
- rezerwa na świadczenie emerytalne	162	121
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 417	1 493
- rezerwa na urlopy	7 281	6 525

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2016	Stan na koniec okresu 31.12.2015
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	7 797	14 756
- rezerwa na kary	390	5 172
- rezerwa na zobowiązania	653	826
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	6 754	8 758
b) stan na koniec okresu	8 364	7 797
- rezerwa na kary	314	390
- rezerwa na pozostałe koszty	57	653
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	7 993	6 754

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2016		Stan na koniec okresu 31.12.2015	
	TPLN		TPLN	
a) stan na początek okresu	31 853		16 810	
- rezerwa na węgiel dla emerytów	0		583	
- gwarancje i reklamacje	4 445		5 150	
- rezerwa na pozostałe koszty	21 897		5 512	
- rezerwa na ryzyko procesowe	729		1 486	
- rezerwa na kary	4 782		4 079	
b) stan na koniec okresu	19 029		31 853	
- rezerwa na węgiel dla emerytów	0		0	
- gwarancje i reklamacje	3 102		4 445	
- rezerwa na pozostałe koszty	13 847		21 897	
- rezerwa na ryzyko procesowe	760		729	
- rezerwa na kary	1 320		4 782	

Stan rezerw aktuarialnych. Dotyczy rezerwy emerytalnej, rentowej i jubileuszowej

TPLN	2016	2015
Stan rezerw aktuarialnych na 1 stycznia	9 676	12 788
Koszty zatrudnienia	266	414
Koszty odsetek	201	266
Straty/(zyski) aktuarialne ujmowane w rachunku wyników	-481	-1 580
Straty/(zyski) aktuarialne ujmowane w całkowitych dochodach	29	-445
Wyplacone świadczenia	-1 615	-1 767
Stan rezerw aktuarialnych na 31 grudnia	8 076	9 676

Prezentacja stanu rezerw aktuarialnych składa się z rezerw jubileuszowych, emerytalnych i rentowych i nie obejmuje rezerwy na deputaty węglowe.

Dla wyceny roku 2016 przyjęto stopę wzrostu wynagrodzeń na poziomie 0%, natomiast stopę zwrotu z inwestycji na poziomie 3,0%.

Współczynnik mobilności przyjęto na poziomie 13%.

Poniżej zaprezentowano analizę przy zmianie wskaźników.

(stopa zwrotu z inwestycji – 4,0%)

Wartość rezerwy z tytułu:

Odpraw emerytalnych	1 117
Odpraw rentowych	244
Nagród jubileuszowych	6 910
Deputatów węglowych	13 826
Łącznie	22 097

(stopa zwrotu z inwestycji – 2,0%)

Wartość rezerwy z tytułu:	
Odpraw emerytalnych	1 225
Odpraw rentowych	258
Nagród jubileuszowych	7 387
Deputatów węglowych	15 664
Łącznie	24 534

(stopa wzrostu płac i ceny węgla– 1,0%)

Wartość rezerwy z tytułu:	
Odpraw emerytalnych	1 235
Odpraw rentowych	237
Nagród jubileuszowych	6 922
Deputatów węglowych	16 560
Łącznie	24 954

34. KAPITAŁ PODSTAWOWY

KAPITAŁ ZAKŁADOWY (STRUKTURA)

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji w szt.	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej
A	zwykłe na okaziciela	432 460 830	4 324 608
B	zwykłe na okaziciela	49 039 170	490 392
C	zwykłe na okaziciela	4 970 000	49 700
Liczba akcji razem		486 470 000	
Kapitał zakładowy, razem			4 864 700
Wartość nominalna jednej akcji			0,01

35. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOSCI NOMINALNEJ

W roku 2006 spółka Famur S.A. przeprowadziła publiczną subskrypcję akcji zwykłych na okaziciela serii B. W związku z tym kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, pomniejszony o koszty emisji, wynosi 143 210 tys. zł

W roku 2016 spółka Famur S.A. wyemitowała 4 970 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C o wartości nominalnej 0,01zł każda.

Akcje zostały wymienione na udziały spółki przejmowanej w ramach transakcji połączenia ze spółką Elgór Zamet sp. z o.o. W wyniku przeprowadzonej transakcji i związanej z nią emisji kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wzrósł o 10 510 tys. zł.

36. ZYSKI ZATRZYMANE

Na dzień 31.12.2016 r. kwota zysków zatrzymanych wynosi 654 050 tys. zł, na które składa się

- zysk Grupy roku bieżącego w wysokości 93 819 tys. zł
- zyski straty aktuarialne 694 tys. zł
- wykup kapitału mniejszości 684 tys. zł.
- zyski lat ubiegłych w wysokości 558 853 tys. zł

37. SPRZEDAŻ SPÓLEK ZALEŻNYCH

W 2016 roku nie wystąpiła sprzedaż spółek zależnych.

38. POŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓLEK

1. W dniu 30 grudnia 2015 r. nastąpiło podpisanie przez FAMUR S.A. ze współnikami ELGÓR + ZAMET sp. z o.o. umowy inwestycyjnej dotyczącej planowanego połączenia Emitenta z ELGÓR + ZAMET sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich. W dniu 15 stycznia 2016 roku Zarząd FAMUR S.A. podjął decyzję o przyjęciu planu połączenia FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach (jako spółka przejmująca) ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich (jako spółka przejmowana) oraz podał do publicznej wiadomości plan połączenia Emitenta ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 20 maja 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie połączenia Emitenta ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. W dniu 1 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania połączenia FAMUR S.A. (spółka przejmująca) ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. (spółka przejmowana). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 §1 pkt. 1 Kodeksu spółek handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – Elgór + Zamet sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich - na spółkę przejmującą - FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach, za akcje która spółka przejmująca wyda współnikom spółki przejmowanej.
Aktywa netto według wartości godziwej spółki przejmowanej na moment objęcia kontroli przez spółkę przejmującą wynosiły 14 873 TPLN. Aktywa trwale stanowiły 9 472 TPLN a aktywa obrotowe 13 117 TPLN. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania spółki przejmowanej wynosiły 7 716 TPLN.
2. W dniu 17 grudnia 2015 roku Zarząd Famur S.A. postanowił podjąć działania mające na celu przeprowadzenie połączenia FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmującej) z FAMUR BRAND sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmowanej). W dniu 17 grudnia 2015 roku został podany do publicznej wiadomości plan połączenia Emitenta ze spółką zależną. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 7 marca 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie połączenia obu spółek. W dniu 1 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania połączenia FAMUR S.A. (jako spółka przejmująca) ze spółką FAMUR Brand sp. z o. o. (jako spółka przejmowana). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 §1 pkt. 1 Kodeksu spółek handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – Famur Brand sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach - na spółkę przejmującą - FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach.
3. W dniu 30 kwietnia 2015 r. Zarząd FAMUR S.A. podjął decyzję o zamiarze podziału FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach poprzez wydzielenie oraz podał do publicznej wiadomości plan podziału Emitenta ze spółką FAMUR PEMUG sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (jako spółką przejmującą). Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 30 października 2015 roku podjęło uchwałę w sprawie podziału Emitenta przez wydzielenie. W dniu 12 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy Katowice Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania podziału Emitenta.
Podział Emitenta nastąpił na podstawie art. 529 § 1 pkt. 4 ksh, przez przeniesienie części majątku spółki dzielonej, w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ kc, jaką stanowi oddział działający pod nazwą: FAMUR Spółka Akcyjna Infrastruktura Kopalni oddział w Katowicach do istniejącej spółki – FAMUR PEMUG sp. z o.o. jako spółki przejmującej (podział przez wydzielenie), w zamian na udziały w podwyższonym kapitale spółki przejmującej, które zostały objęte przez spółkę tj. zależną od Emitenta (Famur Finance sp. z o.o. dawniej: Famur Finance POLSKIE MASZYNY GÓRNICZE SPÓŁKA AKCYJNA S.K.A)

39. INSTRUMENTY FINANSOWE

Grupa zawiera umowy instrumentów pochodnych typu forward, za pomocą których zarządza ryzykiem kursowym. Instrumenty pochodne ujmuje się początkowo w wartości godziwej na dzień podpisania stosownych umów, a następnie przeszacowuje do wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Instrumenty finansowe typu swap na stopę procentową (zwany dalej IRS) są ujmowane początkowo według wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcyjne, a następnie na każdy dzień bilansowy według wartości godziwej, przy czym efekt wyceny ujmowany jest bieżąco w rachunku zysków i strat.

Grupa posiada na dzień 31.12.2016 r. pochodne instrumenty finansowe typu forward zabezpieczające kursy walut. Dane przedstawiono w tysiącach złotych.

Instrumenty pochodne (grupy instrumentów)	Planowana data realizacji	Wartość przyszłych przepływów pieniężnych wg kursu terminowego	Wartość rynkowa transakcji zabezpieczających na dzień 31.12.2016	Zabezpieczane ryzyko
		TPLN	TPLN	
FAMUR FAMAK S.A.				
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2017	9 444	9 129	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2017	12 556	12 248	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2017	2 868	2 779	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2017	3 180	3 117	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	13 218	12 834	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2018	1 324	1 286	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2018	6 947	6 799	Ryzyko walutowe
FAMUR S.A.				
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2017	54 168	52 734	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż RUB	I kwartał 2017	394	280	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2017	2 839	2 835	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2017	3 123	3 065	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	IV kwartał 2017	3 136	3 073	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	1 049	1 028	Ryzyko walutowe
IRS	I kwartał 2020	108 000	107 840	Ryzyko stopy procentowej
Razem		222 246	219 047	

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych typu forward zabezpieczających kursy walut jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2 jako dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu dla danego składnika. Przyszłe przepływy pieniężne wycenia się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward w oparciu o uzyskany kurs wymiany forward na koniec okresu sprawozdawczego. Instrumenty finansowe mają określony (umowny) termin i dlatego podlegają wycenieniu na każdy okres sprawozdawczy. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych ujmowane są natychmiastowo w rachunku zysków i strat. Zawierane kontrakty terminowe są instrumentem pochodnym niesklasyfikowanym i niedziałającym jako zabezpieczenie.

Instrumenty finansowe w podziale na klasy na dzień 31.12.2016 i 31.12.2015

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w TPLN	
	31.12.2016	31.12.2015
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności spełniające definicję instrumentów finansowych (w tym leasingu i pożyczki)	544 524	368 182
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	18 702
Razem aktywa finansowe	978 638	386 884
Długoterminowe pozostałe zobowiązania	112 022	-
Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu finansowego	3 068	540
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	184 898	90 497
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	311 980	130 083
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	2 297	508
Razem zobowiązania finansowe	614 265	221 628

Według oceny Grupy wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu dostaw i usług, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

Instrumenty finansowe w podziale na kategorie wartości bilansowe na dzień 31.12.2016 i 31.12.2015

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w TPLN	
	31.12.2016	31.12.2015
Pożyczki udzielone i należności własne	508 728	352 403
Środki pieniężne	434 114	18 702
Razem aktywa finansowe według kategorii	942 842	371 105
Pozostałe zobowiązania, w tym:	621 542	228 500
- zobowiązania handlowe oraz pozostałe	431 279	136 955
- zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	184 898	90 497
- zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5 365	1 048
Razem zobowiązania finansowe według kategorii	621 542	228 500

40. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Ryzyko kredytowe

01.01.2016 - 31.12.2016

Struktura wiekowa należności finansowych	Wartość nominalna należności TPLN	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości TPLN	Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości	
			<360 dni	1-2 lata
Należności z tytułu dostaw i usług	496 591	469 606	26 985	0
Pozostałe należności finansowe	32 931	32 931	0	0
Razem	529 522	502 537	26 985	0

01.01.2015 - 31.12.2015

Struktura wiekowa należności finansowych	Wartość nominalna należności TPLN	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości TPLN	Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości	
			<360 dni	1-2 lata
Należności z tytułu dostaw i usług	337 418	296 408	41 010	0
Pozostałe należności finansowe	15 779	15 779	0	0
Razem	353 197	312 187	41 010	0

Ryzyko związane z płynnością

01.01.2016 - 31.12.2016

Suma zobowiązań TPLN	Suma zobowiązań TPLN	Zobowiązania wymagalne w okresie TPLN	
		<360 dni	1-5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	184 947	184 473	474
Kredyty i pożyczki	184 898	184 898	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	266 419	151 329	115 090
Razem	636 264	520 700	115 564

01.01.2015 - 31.12.2015

Suma zobowiązań TPLN	Suma zobowiązań TPLN	Zobowiązania wymagalne w okresie TPLN	
		<360 dni	1-5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	96 722	96 331	391
Kredyty i pożyczki	90 497	90 497	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	13 617	13 617	0
Razem	200 836	200 445	391

Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

31.12.2016

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa TPLN	Wartość narażona na ryzyko TPLN	EUR/PLN wynik finansowy		CZK/PLN wynik finansowy		USD/PLN wynik finansowy		Inne/PLN wynik finansowy	
			Kurs EUR/PLN +10%	Kurs EUR/PLN -10%	Kurs CZK/PLN +10%	Kurs CZK/PLN -10%	Kurs USD/PLN +10%	Kurs USD/PLN -10%	Kurs inne/PLN +10%	Kurs inne/PLN -10%
			Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	67 655	6 695	-6 695	1	-1	41
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	500 985	49 498	3 843	-3 843	176	-176	455	-455	484	-484
Zobowiązania finansowe	5 365	3 805	381	-381	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	431 279	8 653	794	-794	47	-47	6	-6	18	-18
Kredyty i pożyczki	184 898	9 463	946	-946	-	-	-	-	-	-

31.12.2015

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa TPLN	Wartość narażona na ryzyko TPLN	EUR/PLN wynik finansowy		CZK/PLN wynik finansowy		USD/PLN wynik finansowy		Inne/PLN wynik finansowy	
			Kurs EUR/PLN +10%	Kurs EUR/PLN -10%	Kurs CZK/PLN +10%	Kurs CZK/PLN -10%	Kurs USD/PLN +10%	Kurs USD/PLN -10%	Kurs inne/PLN +10%	Kurs inne/PLN -10%
			Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18 702	8 319	763	-763	5	-5	19
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	352 403	18 230	1 138	-1 138	79	-79	513	-513	93	-93
Zobowiązania finansowe	1 048	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	136 955	5 289	486	-486	-	-	31	-31	11	-11
Kredyty i pożyczki	90 497	5 298	365	-365	-	-	-	-	165	-165

31.12.2016

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	wartość pozycji w TPLN	Ryzyko stopy procentowej	
		wpływ na wynik	
		TPLN	TPLN
		+ 100 pb	- 100 pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	4 341	-4 341
aktywa finansowe	7 743	77	-77
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	500 985	5 010	-5 010
Zobowiązania finansowe	5 365	54	-54
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	431 279	4 313	-4 313
Kredyty i pożyczki	184 898	1 849	-1 849

31.12.2015

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	wartość pozycji w TPLN	Ryzyko stopy procentowej	
		wpływ na wynik	
		TPLN	TPLN
		+ 100 pb	- 100 pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18 702	187	-187
aktywa finansowe	7 810	78	-78
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	344 593	3 446	-3 446
Zobowiązania finansowe	1 048	10	-10
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	136 955	1 370	-1 370
Kredyty i pożyczki	90 497	905	-905

41. ZYSKI/STRATY NETTO ORAZ PRZYCHODY/KOSZTY Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Zyski lub straty netto z tytułu instrumentów finansowych w podziale na kategorie	Wartość bilansowa w TPLN 31.12.2016	Wartość bilansowa w TPLN 31.12.2015
Zyski lub straty netto dotyczące aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	1 689	7 149
Zyski lub straty netto dotyczące udzielonych i otrzymanych pożyczek	3 408	1 599
Zyski lub straty netto dotyczące należności i zobowiązań handlowych	- 1069	-9 824
Zyski lub straty netto dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej	-205	-262
Zyski lub straty netto dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu (z wyłączeniem zobowiązań handlowych)	-	5 569
Zyski/straty dotyczące środków pieniężnych	-6 794	5 188
Razem zyski lub straty netto z tytułu instrumentów finansowych	-2 971	9 419
Pozostałe przychody/koszty finansowe z tytułu innych pozycji niż instrumenty finansowe	-5 690	-905
Razem przychody/koszty finansowe	-8 661	8 514

Grupa nie posiada należności z tytułu odsetek związanych z aktywami finansowymi, które utraciły wartość.

W 2016 roku włączono do konsolidacji spółkę zależną FAMUR PEMUG Sp. z o.o.

42. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzono, zgodnie postanowieniami MSR 7. Spółki Grupy sporządzają Sprawozdanie z przepływów pieniężnych zgodnie z wymogami standardu oraz prezentują go jako integralną część sprawozdania finansowego za każdy okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych przedstawia informacje na temat przepływów pieniężnych zaistniałych w ciągu okresu, w podziale na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową. Spółki Grupy prezentują przepływy pieniężne z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej w sposób najbardziej odpowiedni dla rodzaju prowadzonej przez nie działalności. W sporządzonym Sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wartość odsetek z tytułu leasingu finansowego, należnych spółkom Grupy wyłączonym z konsolidacji zakwalifikowano, zgodnie z wymogami prezentacji określonych w MSSF w części działalności operacyjnej.

Przy przejęciu lub sprzedaży jednostek zależnych łączne przepływy pieniężne prezentowane są odrębnie i zaliczane do działalności inwestycyjnej.

Przy przejęciu jak i sprzedaży jednostek zależnych spółki w odniesieniu do każdego okresu sprawozdawczego wykazują w łącznych kwotach:

- ogólną kwotę za jaką nabyto lub sprzedano jednostkę,
- część zapłaty uiszczonej przy nabyciu lub uzyskanej przy sprzedaży, gdy płatności dokonano w formie pieniężnej lub ekwiwalentów środków pieniężnych,
- kwotę środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w jednostce zależnej, która została przejęta lub sprzedana,
- wartość aktywów i pasywów połączonych w najważniejsze kategorie, innych niż środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych w jednostce zależnej przejętej lub sprzedanej.

Struktura środków pieniężnych na początek i koniec okresu	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	
	TPLN	
a) środki pieniężne razem (stan na początek okresu)		19 028
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach w tym:		19 028
- włączone do konsolidacji (FAMUR PEMUG Sp. z o.o.)		326
b) środki pieniężne razem (stan na koniec okresu)		434 114
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach		434 114
Zmiana stanu środków pieniężnych		415 086
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		314 181
Środki pieniężne z działalności inwestycyjnej		-84 299
Środki pieniężne z działalności finansowej		185 204

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	
	PLN	
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ		205 796
1. Stan zobowiązań operacyjnych na początek okresu		149 182
1.1. stan zobowiązań na początek okresu		245 296
1.2. stan zobowiązań inwestycyjnych na początek okresu		-477
1.3. stan zobowiązań finansowych na początek okresu		-1 048
1.4. stan kredytu na początek okresu		-90 497
1.5. podatek dochodowy		-1 139
1.6. kompensaty		-2 905
1.7. stan zobowiązań z tyt. Dywidendy		-48
2. Stan zobowiązań operacyjnych na koniec okresu		354 978
2.1. stan zobowiązań na koniec okresu		669 291
2.2. stan zobowiązań inwestycyjnych na koniec okresu		-1 094
2.3. stan zobowiązań finansowych na koniec okresu		-5 365
2.4. stan kredytu na koniec okresu		-184 898
2.5. podatek dochodowy		-573
2.6. stan zobowiązań z tyt. Obligacji		-107 952
2.7. kompensaty		14 431

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU NALEŻNOŚCI	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	
	PLN	
ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI		-138 763
1. Stan należności na początek okresu		387 097
1.1. stan należności długoterminowych na początek okresu		8 017
1.2. stan należności krótkoterminowych na początek okresu		361 818
1.3. Stan należności z tyt. pdop na początek okresu		-6 441
1.4. Kompensaty		23 703
2. Stan należności na koniec okresu		525 860
1.1. stan należności długoterminowych na koniec okresu		22 653
1.2. stan należności krótkoterminowych na koniec okresu		520 363
1.3. Stan należności z tyt. pdop na koniec okresu		-1 105
1.4. Kompensaty		-11 864
1.5. Stan należności inwestycyjnych na koniec okresu		-791
1.6. Nie zapłacone odsetki od udzielonych pożyczek		-3 396

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ZAPASÓW	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	
	PLN	
ZMIANA STANU ZAPASÓW		29 434
1. Stan zapasów na początek okresu		167 134
1.1. stan zapasów na początek okresu		167 134
2. Stan zapasów na koniec okresu		137 700
2.1. stan zapasów na koniec okresu		137 700

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH	Za okres 01.01.2016 -31.12.2016	
	PLN	
ZMIANA STANU ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH		-1 710
1. Różnica /aktywa/		-58
stan długoterminowych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		27 308
stan długoterminowych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		26 043
Podatek odroczony - korekta zysku netto - początek okresu		-24 241
Podatek odroczony - korekta zysku netto - koniec okresu		-22 918
2. Różnica /pasywa/		-1 146
stan krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		2 257
stan krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		3 412
stan niezakończonych prac rozwojowych na początek okresu		1 769
stan niezakończonych prac rozwojowych na koniec okresu		1 760
3. Różnica /pasywa/		-506
stan innych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		22 521
stan innych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		22 015

43. DOTACJE

Prezentowane w bilansie w pozostałych zobowiązaniach - rozliczeniach międzyokresowych, środki o wartości 19 342 tys. zł. Jednostka Dominująca otrzymała w latach 2010-2012 jako dofinansowanie z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w związku z realizacją inwestycji obejmującej rozbudowę oraz modernizację istniejącego przedsiębiorstwa.

Otrzymane dotacje dotyczą sfinansowania aktywów podlegających amortyzacji i podlegają rozliczeniu poprzez korektę zmniejszenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych dofinansowanych dotacją.

Na dzień sporządzenia sprawozdania jak również na dzień bilansowy Grupa spełnia wszelkie warunki wynikające z przyznanych jej dotacji.

44. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Dane skonsolidowane w TPLN	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
1. Należności warunkowe	125 000	-
2. Zobowiązania warunkowe	252 876	142 827
- udzielone gwarancje, w tym:	69 312	78 418
- przetargowe	3 444	6 454
- dobrego wykonania kontraktu	64 830	63 653
- pozostałe	1 038	8 311
- poręczenia i weksle na rzecz instytucji finansowych	125 000	-
- wykup wierzytelności	58 564	64 409

45. INFORMACJA O ZNA CZĄCYCH TRANSAKCJACH Z KLIENTAMI

Istotne transakcje z klientami, w przypadku gdy przychody z tymi kontrahentami stanowią 10% i więcej łącznych przychodów, zostały opisane w sprawozdaniu z działalności Grupy FAMUR.

46. WYNAGRODZENIE INSTRUMENTAMI KAPITAŁOWYMI SPÓŁKI

Nie dotyczy.

47. PROGRAM ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH

Nie dotyczy.

48. KOREKTA BŁĘDU

Nie występuje.

49. INFORMACJE DODATKOWE

1. W dniu 30 kwietnia 2015 r. Zarząd FAMUR S.A. podjął decyzję o zamiarze podziału FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach poprzez wydzielenie oraz podał do publicznej wiadomości plan podziału Emitenta ze spółką FAMUR PEMUG sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (jako spółką przejmującą). Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 30 października 2015 roku podjęło uchwałę w sprawie podziału Emitenta przez wydzielenie. W dniu 12 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy Katowice Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania podziału Emitenta.

Podział Emitenta nastąpił na podstawie art. 529 § 1 pkt. 4 ksh, przez przeniesienie części majątku spółki dzielonej, w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ kc, jaką stanowi oddział działający pod nazwą: FAMUR Spółka Akcyjna Infrastruktura Kopalni oddział w Katowicach do istniejącej spółki – FAMUR PEMUG sp. z o.o. jako spółki przejmującej (podział przez wydzielenie), w zamian na udziały w podwyższonym kapitale spółki przejmującej, które zostały objęte przez spółkę tj. zależną od Emitenta (Famur Finance sp. z o.o. dawniej: Famur Finance POLSKIE MASZYNY GÓRNICZE SPÓŁKA AKCYJNA S.K.A)

2. W dniu 30 grudnia 2015 r. nastąpiło podpisanie przez FAMUR S.A. ze współnikami ELGÓR + ZAMET sp. z o.o. umowy inwestycyjnej dotyczącej planowanego połączenia Emitenta z ELGÓR + ZAMET sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich. W dniu 15 stycznia 2016 roku Zarząd FAMUR S.A. podjął decyzję o przyjęciu planu połączenia FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach (jako spółką przejmującą) ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich (jako spółką

przejmowana) oraz podał do publicznej wiadomości plan połączenia Emitenta ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 20 maja 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie połączenia Emitenta ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. W dniu 1 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania połączenia FAMUR S.A. (spółka przejmująca) ze spółką Elgór + Zamet sp. z o.o. (spółka przejmowana). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 §1 pkt. 1 Kodeksu spółek handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – Elgór + Zamet sp. z o.o. z siedzibą w Piekarach Śląskich - na spółkę przejmującą - FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach, za akcje która spółka przejmująca wyda wspólnikom spółki przejmowanej.

3. W dniu 17 grudnia 2015 roku Zarząd Famur S.A. postanowił podjąć działania mające na celu przeprowadzenie połączenia FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmującej) z FAMUR BRAND sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (jako spółki przejmowanej). W dniu 17 grudnia 2015 roku został podany do publicznej wiadomości plan połączenia Emitenta ze spółką zależną. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FAMUR S.A. w dniu 7 marca 2016 roku podjęło uchwałę w sprawie połączenia obu spółek. W dniu 1 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał zarejestrowania połączenia FAMUR S.A. (jako spółka przejmująca) ze spółką FAMUR Brand sp. z o. o. (jako spółka przejmowana). Połączenie spółek nastąpiło na podstawie art. 492 §1 pkt. 1 Kodeksu spółek handlowych, tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej – Famur Brand sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach - na spółkę przejmującą - FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach.
4. Na dzień 31 grudnia 2015 r. spółka FUGO S.A. posiadała 99% akcji własnych nabytych nieodpłatnie od spółki TDJ S.A. w celu ich umorzenia. Akcjonariuszem posiadającym 1% udziału w kapitale zakładowym Spółki był FAMUR FAMAK S.A. Dnia 3 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie FUGO S.A. podjęło uchwałę w sprawie umorzenia akcji oraz obniżenia kapitału zakładowego i zmiany statutu. W dniu 10 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu dokonał zarejestrowania obniżenia kapitału zakładowego FUGO S.A., ujawnienia spółki FAMUR FAMAK S.A. jako jedyne go akcjonariusza FUGO S.A. oraz zmiany siedziby spółki z Konina na Kluczbork.
5. W dniu 22 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach dokonał wpisu spółki FAMUR INVEST Sp. z o.o. w rejestrze przedsiębiorców.
Dnia 26 lutego 2016 roku Famur Invest Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach i Famur Famak S.A. z siedzibą w Kluczborku zawarły umowę sprzedaży udziałów spółki Famur Pemug Sp. z o.o. Tym samym z dniem 26 lutego 2016 roku spółka FAMUR FAMAK S.A. stała się jedynym wspólnikiem spółki Famur Pemug Sp. z o.o.
6. W dniu 11 marca 2016 FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach i FAMUR FAMAK S.A. z siedzibą w Kluczborku zawarły umowę sprzedaży udziałów spółki Famur India Mining Solutions Private Limited z siedzibą w New Delhi. Tym samym spółka FAMUR FAMAK S.A. z dniem 23 marca 2016 r. nabyła 99,99% udziałów w kapitale zakładowym Spółki Famur India Mining Solutions Private Limited z siedzibą w New Delhi.
7. W dniu 1 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach dokonał wpisu przekształcenia FAMUR FINANCE POLSKIE MASZYNY GÓRNICZE SPÓŁKA AKCYJNA S.K.A. z siedzibą w Katowicach w jednoosobową spółkę Famur Finance sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Jednym wspólnikiem spółki jest FAMUR S.A.

50. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

1. W dniu 1 marca 2017 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał rejestracji spółki Mining Equipment Finance sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (adres: ul. Armii Krajowej 41, 40 - 698 Katowice) pod numerem KRS: 0000666235. Jedynym wspólnikiem spółki jest FAMUR S.A. z siedzibą w Katowicach. Posiada 100 udziałów o łącznej wysokości 5.000,00 zł.
2. W dniu 13 marca 2017r. FAMUR S.A. nabył 1 027 akcji zwykłych, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMA S.A.
3. W dniu 3 kwietnia 2017 r. FAMUR FAMA S.A. zawarł umowę zakupu 100% udziałów Fugo Zamek sp. z o.o. Cena 100% udziałów Fugo dających tyle samo głosów w Zgromadzeniu Wspólników, wraz ze wszystkimi wynikającymi z nich prawami, wynosi 14.000.000 zł (czternaście milionów złotych). Strony postanowiły, że cena sprzedaży zostanie zapłacona w terminie siedmiu dni od daty zawarcia umowy sprzedaży. FAMA S.A. nabywa prawo własności sprzedawanych udziałów z dniem 3 kwietnia 2017 roku. Decyzja o akwizycji Fugo została podjęta z uwagi na dobrą ocenę perspektyw rynku na którym działa FAMA S.A., i tym samym konieczność zapewnienia dodatkowych mocy produkcyjnych i kompetencji wpisujących się w profil produkcji FAMA S.A. – m.in. w obrębie produkcji maszyn przeładunkowych oraz maszyn i urządzeń znajdujących zastosowanie w sektorze górnictwa odkrywkowego. Przejęcie Fugo będzie istotnym uzupełnieniem mocy produkcyjnych FAMA S.A.
4. W dniu 12 kwietnia 2017r. FAMUR S.A. nabył 39 282 akcje zwykłe, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMA S.A. Po tej transakcji Famur (podmiot dominujący) jest właścicielem 100% kapitału spółki FAMA S.A.
5. W związku z dokonaniem przez Kopex S.A. całkowitej przedterminowej spłaty zadłużenia z tytułu Transzy "C", o której Kopex S.A. informowała w raporcie bieżącym z dnia 31.03.2017 roku nr 16/2017, wygasło w całości poręczenie udzielone przez Famur S.A. w wysokości do 125 mln zł za zobowiązania KOPEX S.A. oraz wybranych spółek Grupy Kapitałowej KOPEX z tytułu części kredytów objętych Umową Restrukturyzacyjną podpisaną przez Kopex S.A. z bankami oraz spółkami z Grupy Kapitałowej TDJ S.A. w dniu 1 grudnia 2016, o którym to poręczeniu Famur S.A. informowała w raporcie bieżącym z dnia 02.12.2016 roku nr 50/2016.

51. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Transakcje z jednostką dominującą

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż usług	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych
TDJ Equity I Sp. z o.o	-	-	-	1 430	-	1	-	230	-

za okres od 01.01.15 do 31.12.15	Sprzedaż usług	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych
TDJ Equity I Sp. z o.o	-	-	3	50	-	-	-	50	-

Transakcje z jednostkami zależnymi i pozostałymi powiązaniymi

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
jednostki zależne od Famur SA	651	245	14 644	43	2	50	13 947	0	7	2	10 889	7 124	19 465

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
pozostałe jednostki powiązane	823	6 215	32 732	90	-141	10 890	99 208	686	160	0	116 813	0	7 095

za okres od 01.01.15 do 31.12.15	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
jednostki zależne od Famur SA	717	1 938	10 101	37	379	13	14 913	264	3 274	11	8 670	5 802	9 272

za okres od 01.01.15 do 31.12.15	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
pozostałe jednostki powiązane	478	1 680	393	0	357	13 111	49 693	8	310	550	5 569	0	2 440

52. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU

Wynagrodzenia członków Zarządu i organów nadzoru Jednostki Dominującej za okres od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku zaprezentowane zostały w tabelach poniżej

Informacja o łącznej wartości wynagrodzeń i nagród wypłaconych osobom, zarządzającym Spółką FAMUR SA

Wynagrodzenie Zarządu	Netto / zł /
Mirosław Bendzera	656.371,71
FAMUR SA	656.371,71
Beata Zawiszowska	520.941,67
FAMUR SA	519.189,67
z tytułu pełnienia funkcji w zarządzie innych Spółek zależnych	1.752,00
Zbigniew Fryzowicz*	306.808,08
FAMUR SA	306.808,08
Henryk Sok**	105.779,65
FAMUR SA	105.779,65
Zdzisław Szypuła***	62.667,14
FAMUR SA	61.582,64
z tytułu pełnienia funkcji w radzie nadzorczej innych Spółek zależnych	1.084,50
Dawid Gruszczyk	236.912,24
FAMUR SA	236.360,24
z tytułu pełnienia funkcji w radzie nadzorczej innych Spółek zależnych	552,00
Razem	1.889.480,38

Pan Dawid Gruszczyk został powołany do Zarządu FAMUR SA z dniem 01.01.2016 r.

Pan Henryk Sok złożył rezygnację z członkostwa w Zarządzie FAMUR SA z dniem 01.03.2016 r.

Pan Mirosław Bendzera został powołany do Zarządu Elgór + Zamet sp. z o.o. z dniem 01.01.2016 r.

Pan Mirosław Bendzera i Pan Dawid Gruszczyk, przestali pełnić funkcję w Zarządzie Elgór + Zamet sp. z o.o. z dniem 30.06.2016 r.

Połączenie Elgór + Zamet sp. z o.o. z FAMUR SA nastąpiło 01.07.2016 r.

Pani Beata Zawiszowska została powołana do Zarządu FAMUR FINANCE Sp. z o.o. z dniem 01.06.2016 r.

Pani Beata Zawiszowska przestała pełnić funkcję w Zarządzie spółki FAMUR BRAND sp. z o.o. z dniem 31.03.2016 r. w związku z połączeniem spółki Famur Brand z FAMUR SA

*Ponadto Pan **Zbigniew Fryzowicz** w okresie 01.01.2016-31.12.2016 roku uzyskał wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę w FAMUR S.A w kwocie: **61.821,11 zł.**

Ponadto Pan Henryk Sok w okresie 01.01.2016-29.02.2016 roku uzyskał wynagrodzenie z tytułu umowy z umowy o pracę w FAMUR S.A w kwocie: **34 646,14 zł.

***Ponadto Pan **Zdzisław Szypuła** w okresie 01.01.2016-31.12.2016 roku uzyskał wynagrodzenie z tytułu umowy z umowy o pracę w FAMUR S.A w kwocie: **197.221,45 zł.**

Informacja o łącznej wartości wynagrodzeń i nagród wypłaconych osobom, nadzorującym Spółkę FAMUR SA

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej	Netto / zł /
Domogala Tomasz*	2.003,90
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	2.003,90
Czesław Kisiel	3.507,12
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	1.938,12
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej innych spółek zależnych	1.569,00

Wojciech Gelner	1.938,12
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	1.938,12
Jacek Osowski	1.901,34
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	932,34
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej innych spółek zależnych	969,00
Bogusław Galewski	1.938,12
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	1.938,12
Karolina Blacha-Cieślak	2.710,52
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej spółki FAMUR SA	1.005,76
z tytułu pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej innych spółek zależnych	1.704,76
Razem	13.999,12

Pan Jacek Osowski złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej FAMUR S.A. z dniem 23-06-2016 r.

Pan Jacek Osowski został odwołany z członkostwa w Radzie Nadzorczej FUGO S.A. z dniem 30.06.2016 r.

Pani Karolina Blacha-Cieślak została powołana do Rady Nadzorczej FAMUR SA z dniem 24-06-2016 r.

Pan Czesław Kisiel został odwołany z członkostwa w Radzie Nadzorczej FUGO S.A. z dniem 30.06.2016 r.

Pani Karolina Blacha - Cieślak zasiada w Radzie Nadzorczej spółki Famur Institute sp. z o.o., dnia 13 maja 2016 r. została powołana uchwałą Zgromadzenia Wspólników na kolejną kadencję.

Pan Jacek Osowski złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej FAMUR FAMAK SA z dniem 29.06.2016r.

Pani Karolina Blacha – Cieślak została powołana do Rady Nadzorczej FAMUR FAMAK SA z dniem 30.06.2016r.

Pani Karolina Blacha – Cieślak została odwołana z Rady Nadzorczej FAMUR FAMAK S.A. z dniem 02.12.2016 r.

Pan Czesław Kisiel został odwołany z członkostwa w Radzie Nadzorczej FUGO S.A. z dniem 30.06.2016 r.

*Ponadto Pan Tomasz Domogała w okresie VII-XII 2016 roku uzyskał wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenie w kwocie **20.244,00 zł netto**.

53. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Spółka FAMUR S.A. zawarła w dniu 18 lipca 2016 roku umowę na usługi audytorskie z Ernst & Young Audit Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, Wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów). Wynagrodzenie dla podmiotu badającego księgi FAMUR S.A. za rok 2016 wynosi łącznie 144 000,- zł netto, w tym:

44 000,00 zł netto- za przegląd skróconego śródrocznego jednostkowego sprawozdania FAMUR S.A. i przegląd skonsolidowanego sprawozdania Grupy FAMUR,

100 000,00 zł netto - za roczne badanie jednostkowego sprawozdania spółki FAMUR S.A. i za roczne badanie skonsolidowanego sprawozdania Grupy FAMUR.

Mirosław Bendzera - Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska - Wiceprezes Zarządu

Zbigniew Fryzowicz - Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła - Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk - Wiceprezes Zarządu

Katowice, dnia 28 kwietnia 2017 roku